

INSTITUTIONEN FÖR LITTERATUR,
IDÉHISTORIA OCH RELIGION

Kristen lära i ljuset av en hindu

Paramahansa Yogananda tolkar det Nya Testamentet

Christian teachings in the light of a Hindu

Paramahansa Yogananda interprets the New Testament

Jonas Albihn

Termin: VT23

Kurs: RT1400 Religionsvetenskap och teologi, 15 hp

Nivå: Kandidatuppsats

Handledare: Martin Westerholm

Abstract:

In this essay I enquire how a Hindu-reading of the Christian scriptures in the New Testament can form the understanding of the message of Jesus Christ and the Christian theology. More thoroughly I enquire the Hindu author and religious leader Paramahansa Yogananda's commentary on the New Testament. The thesis of this essay is thus: "the New Testament in the light of Paramahansa Yogananda".

This is a literature-study of Yogananda's commentary to the New Testament, primarily seeking to illustrate how the gospel of Jesus Christ may be presented when interpreted by a Hindu. The question of research in this essay is: "what happens with the Christian teachings when the books of the New Testament is interpreted by Paramahansa Yogananda?" I take a standing-point assuming that the reason behind an author writing will expel the writer's purpose to write, of which I assume will clarify the message of the author. Thus, I take the standing-point that the reason behind Yogananda's writing will bring the best answer to the question this essay is enquiring.

Paramahansa Yogananda left his homeland India for the US in the early 20th century. He was then invited as India's representative for a religious congress where he lectured on the thesis "the science of religion", teaching the unity between the teachings of Jesus Christ and Bhagavan Krishna. In the following years he remained in the US where he founded his organization "Self- Realization Fellowship" – the Church of all religions, in Los Angeles, CA. Besides returning to India for a visit he came to the remaining 30 years of his life in the US, preaching and teaching, living in the monastery he founded.

Innehåll:

1. Inledning
 - 1.1. Syfte och frågeställning
 - 1.2. Metod, teori och avgränsningar
 - 1.3. Material och tidigare forskning
2. Teoretisk bakgrund:
 - 2.1. Författaren Paramahansa Yogananda
 - 2.2. Hinduism
 - 2.2.1. Världsreligionen hinduism
 - 2.2.2. Indiens idé och kulturhistoria fram till tiden för Jesu liv
 - 2.2.3. Hinduism - innehåll
 - 2.2.4. Hinduistiska kärntraditioner
 - 2.2.5. Hinduistisk teologi
 - 2.2.6. Dharma
 - 2.2.7. Hinduismens texttradition – Ordets teologi
 - 2.2.8. Hinduism – filosofiska system
3. Analys Paramahansa Yoganandas kommentar till Nya Testamentet:
 - 3.1. Varför skriver Yogananda varande hindu en kommentar till det Nya Testamentet?
 - 3.2.1. Sanning – den enda religionen
 - 3.2.2. Orientalisk religiositet i relation till västerländsk enligt Yogananda
 - 3.2.3. Bibelsyn enligt Yogananda
 - 3.3. Soteriologi enligt Yogananda
 - 3.4.1. Karma enligt Yogananda
 - 3.4.2. Karma och ondska enligt Yogananda
 - 3.5. Yoga – frälsande metodologi – enligt Yogananda
4. Avslutande diskussion:
 - 4.1. Frågor för fortsatt forskning
5. Slutsatser
6. Litteraturförteckning

1. Inledning

I följande studie undersöker jag vad som händer med den kristna läran när dess heliga skrift Bibeln tolkas av en person med bakgrund i hinduiska traditioner. Hinduism rymmer en mångfald med religiösa traditioner, både monoteistisk polyteistisk, samt monistisk och panteistisk. Därför kan hinduism anses oförenlig med de strikt monoteistiska abrahamitiska religionerna. Dock uttrycker hinduistiska företrädare ofta själva en öppenhet där flera menar att alla religioner leder till samma Gud. I denna studie undersöker jag vad som händer med kristen lära när en person ifrån en annan religiös tradition skriver en kommentar till de kristnas heliga texter i Bibeln.

1.1. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att utreda vad som händer med det kristna budskapet när en hindu tolkar de kristna texterna i Bibeln. Jag kommer att göra det genom att undersöka hindun Paramahansa Yoganandas kommentar till det Nya Testamentet.

Frågan denna studie söker undersöka är:

- Vad händer med kristen lära när Paramahansa Yogananda tolkar det Nya Testamentet?

Jag avser att undersöka denna frågeställning mot bakgrund av varför författaren Yogananda varande hindu skriver en kommentar till den kristna Bibeln. Det gör jag för att bättre kunna förstå författarens orsak och drivkraft till att genomföra en sådan analys, vilket kan åskådliggöra vad författaren avser att förmedla. Således menar jag att eftersom Yogananda är hindu kan hans drivkraft till att skriva en kommentar till de kristna skrifterna påvisa hur man kan se på relationen mellan hinduistisk och kristen lära.

1.2. Metod, teori och avgränsningar

Denna uppsats är en deskriptiv litteraturstudie av författaren Paramahansa Yoganandas kommentar till det Nya Testamentet. Jag avser enbart besvara uppsatsens frågeställning utifrån varför författaren Yogananda skriver sin kommentar. Det kommer jag göra genom att först presentera författaren Yogananda. Sedan kommer jag att redogöra för hinduism, dess centrala läror och begrepp, samt min teoretiska utgångspunkt till det Nya Testamentet. Detta gör jag för att dels identifiera vad som kännetecknar hinduism, dels för att fastställa vilken teologisk tradition inom hinduismen Yogananda kan placeras in i. Detta utgör förevarande studies bakgrundsteori. I studiens analys av Yoganandas tolkning av det

Nya Testamentet kommer jag först att undersöka varför Yogananda varande hindu skriver en kommentar till de kristna skrifterna. Yoganandas orsak till att skriva sin kommentar utgör denna uppsats avgränsade undersökningsområde. I denna studie intar jag ett teoretiskt perspektiv där jag utan att problematisera söker koherens mellan hinduism och kristen lära enligt det Nya Testamentet. Av utrymmesskäl kommer jag inte heller jämföra Yoganandas tolkning med annan kristen tolkningstradition. I förevarande studie kommer jag således inte ta ställning till rimligheten i Yoganandas tolkning. I den avslutande diskussionen avser jag beskriva vilka sorts frågor man behöver ställa för att besvara rimligheten i Yoganandas tolkning.

1.3. Material och tidigare forskning

I förevarande studie utgör det huvudsakliga materialet av Paramahansa Yoganandas kommentar till det Nya Testamentet, "The Second Coming of Christ: The Resurrection of the Christ Within You". Yogananda hänvisar oavkortat till Swami Sri Yuktswars undervisning varför även jag använder dennes bok "The Holy Science".

Enligt mina undersökningar finns ingen tidigare forskning enligt förevarande studies frågeställning. Det kan enligt min mening bero på problemet jag nämner i min inledning att hinduism ur en traditionellt kristen synpunkt kan anses så annorlunda och därför uppfattas sakna teologiskt värde. Att tidigare forskning saknas kan bekräftas av författaren David Neumann i boken "Yogi evangelist: Swami Yogananda's mission to modern America" (David James, Neumann, *Yogi Evangelist: Swami Yogananda's Mission to Modern America*. Order No. 10820569, University of Southern California, 2016, <https://www.proquest.com/dissertations-theses/yogi-evangelist-swami-yoganandas-mission-modern/docview/2059228759/se-2>). Neumann undersöker i sin bok Yoganandas inflytande över det religiösa livet i USA. Neumann konstaterar att Yogananda är den hindu som haft ojämförbart störst inflytande i det religiösa livet i USA under 1900-talets första halva. Dock menar Neumann att Yogananda inte uppmärksammats i motsvarande grad av den moderna religionsforskningen (Neumann, s. 15–16). Detta menar Neumann beror på att Yoganandas undervisning felaktigt sammanfogats av den moderna religionsforskningen med den betydligt mer uppmärksammade Swami Vivekananda och senare missionerande hinduers undervisning. Enligt Neumann representerar dessa en gränslös form av synkretism mellan indisk och västerländsk filosofi, vilket han menar Yogananda särskiljer sig ifrån. Dock är det denna form av synkretism som blivit den normaliserade västerländska synen på modern

hinduism. Därför bör dessa hinduer i stället bör ses så som missionerande yogalärare fortsätter Neumann. Detta gör sig gällande i Elizabeth De Micheli's inflytelserika forskning om modern yoga. Den påvisar enligt Neumann den västerländska esoterismens stora inflytande över den moderna hinduismen. Denna slutsats menar han att Yogananda statuerar ett exempel om det motsatta. Därför att Yoganandas undervisning är djupt förankrad i Indiens kultur och hinduism, den konfronterar och ifrågasätter den västerländska filosofin. Därför bör han inte förstås som en synkretist utan snarare som en evangeliserande hindu som tolkade sin undervisning enligt modern västerländsk tradition och dess kategorier fortsätter Neumann (Neumann, s. 11–12).

Enligt mina undersökningar återfinns den idag befintliga forskningen om Yogananda huvudsakligen i den smala kontexten av metafysiska religioner och nyandlighet. Enligt Neumann är det en religionsform som i USA växer fram under efterkrigstiden. Under denna den senare delen av 1900-talet sker ett stort inflöde av österländsk idéföreställning och tradition, så som *yoga* och *teosofi*. Dessa senare missionerande yogalärare hade en huvudsaklig betoning på *asanas*, det vi kan kalla den akrobatiska formen av yoga som bygger på kroppskontroll. Vikten av denna aspekt i yoga tonar Yogananda ner och påvisar att dess syfte enbart avser att förbereda kroppen för den praktiserande meditationsutövaren. Det är därför missvisande att enbart placera Yogananda i denna forskningskategori argumenterar Neumann. För att analysera Yoganandas avtryck i det religiösa livet behöver han framför allt förstås utifrån en tidigare historisk kontext menar Neumann. Då under en tidsperiod som har sin utgångspunkt i 1800-talet och som når en brytpunkt vid 1950-talet i USA fortsätter han. Enligt Neumann var Yoganandas ambition var att nå ut till och omvända många, vilket föranledde att han vände sig till den stora massan. Vid tiden för Yoganandas verksamma mission i USA utgjordes där den stora massan i huvudsak av protestantiska kristna. Det är därför utifrån en kristen kontext i det tidiga 1900-talets USA som Yogananda och hans religiösa inflytande bör förstås utifrån konstaterar Neumann (Neumann, s. 19–21).

Jag vill därför mena att förevarande studie kan anses ses stå i en förlängning med Neumanns studie dock är denna studies undersökning avgränsad till Yoganandas tolkning av det kristna budskapet enligt det Nya Testamentet.

2. Bakgrundsteori

2.1. Författaren Paramahansa Yogananda

Paramahansa Yogananda (1893–1952), född Mukunda Lal Ghosh, är författaren av kommentaren över två volymer till det Nya Testamentet ”The Second coming of Christ: the resurrection of the Christ within you”, skriven på engelska. Kommentaren, liksom allt material författat av Yogananda, är redigerad enligt Yoganandas utförliga instruktioner av hans lärjungar och utsedda redaktörer Tara Mata och senare Mrinalini Mata. Av ekonomiska skäl gavs kommentaren ut postumt av den egna organisationen Self-Realization Fellowship eget förlag 50 år efter Yoganandas död. Under arbetet med kommentaren använde sig Yogananda av Bibelns engelska översättning King James Bible. Yogananda är författare till en lång rad böcker. Bland är han författare till den postumt utgivna ”God talks with Arjuna: The Bhagavad Gita – A new translation and commentary”. Det är en översättning och kommentar om två volymer till den hinduiska skriften *Bhagavad Gita*. Han har även skrivit den självbiografiska *Autobiography of a yogi*, vilken publicerades 1946 och som enligt publicisten översatts till 50 olika språk och sålts i över 40 miljoner upplagor (SRF publicistnot, s. 1571–1572).

Yogananda föddes och växte upp i Bengalen i norra Indien, han tog sin examen vid Calcutta universitet år 1915 och avlade kort därefter sina munklöften till Swamiorden. År 1917 grundade Yogananda organisationen *Yogoda Satsanga Society* (YSS) i Indien. Till en början var YSS en pojkskola där modern undervisning kombinerades med andlig träning och filantropiskt arbete (SRF publicistnot, s. 1566). Organisationen har kontinuerligt vuxit och fortsätter att växa efter Yoganandas död. Den innefattar tempel, meditationscentrum och läroinstitutioner över hela Indien (publicist, s. 1595). År 1920 blev Yogananda inbjuden som Indiens delegat till en religiös kongress i Boston, USA. Bortsett från en 18 månader lång resa tillbaka till Indien då han bland annat initierade Mahatma Gandhi i kriya yoga, kom han att spendera sina resterande 30 år i livet verksam i USA. Vid nämnda kongress i Boston föreläste han i ämnet ”the science of religion”, utifrån enhetligheten i Jesu Kristi och Bhagavan Krishnas undervisning (SRF publicistnot, s. 1566). Samma år grundade Yogananda i USA organisationen Self-Realization Fellowship (SRF) i Los Angeles, Kalifornien. Där förlade Yogananda organisationens huvudkontor emedan organisationens indiska gren (YSS) alltsedan betraktas som dess dotterorganisation. Verksamheten leds av nunnor och munkar i den av Yogananda instiftade SRF-Orden. SRF har allt sedan hans död 1952 har fortsatt att växa globalt till att numer förfoga över mer än 600 tempel, med över en miljon aktiva

medlemmar utspridda i 175 länder. År 1977 förädrades Yogananda i Indien med en frimärkesutgåva till hans åminnelse 25 år efter hans död (SRF publicistnot, s. 1566–1568).

Neumann pekar på flera faktorer som förklarar framgången i Yoganandas mission. Dels rörande hans inflytande över det religiösa livet i 1900-talets USA, dels varför den religiösa organisationen SRF och dess medlemsantal fortsätter växa långt efter grundarens bortgång. Neumann menar att först och främst var Yogananda en karismatisk person och andlig ledare med sina rötter och andliga träning djupt grundad i Indien och den hinduistiska religiösa traditionen. Yoganandas lärjungar betraktar den bevarade undervisningen så som helig text och den skall exklusivt förvaltas av SRF. Därför får ingen göra ändringar i eller anspråk på dessa texter. Således bevaras mästarens status och dennes karisma levande i hans texter enligt Neumann (Neumann, s. 14–15).

Med sin utbildning i ett modernt universitet var Yogananda bekant med modernitetens idéföreställningar och tankegod. Därigenom hade han enligt Neumann en god förförståelse för den västerländska målgruppens traditioner och idéföreställningar. Vidare menar Neumann att Yogananda besatt både en hög författarproduktivitet och god organisatorisk förmåga. Därigenom kunde han både producera ett omfattande undervisningsmaterial och säkerställa att de publicerades, samt etablera en infrastruktur för organisationen SRF. Eftersom Yogananda kom att spendera nära 30 år i USA, där han också avled, arbetade han under en lång tid för att etablera sin undervisning och organisation, fortsätter Neumann. Han hade dessutom lämnat tryggheten och det monastiska idealet i Indien för att i stället på egna ben gå ut i världen och förkunna. Neumann menar att detta stärkte Yoganandas trovärdighet.

Enligt Neumann hade Yogananda dessutom en unik position som missionerande hindu i Nordamerika. Detta då USA kort efter Yoganandas ankomst stoppade all immigration från Asien under den då pågående mellankrigsrecessionen. Vidare var det religiösa klimatet i Södra Kalifornien särskilt lämpat för Yoganandas mission. Å ena sidan fanns där en starkt framväxande kristen konservatism, men å andra sidan fanns där även en särskild öppenhet gentemot nya teologiska strömningar. Detta menar Neumann utgjorde en viktig faktor till varför Yogananda etablerade sin organisations centrum just där (Neumann, s. 4–7). Enligt författaren Mark Noll i boken ”The work we have to do: a history of protestants in America” delar många religionshistoriker delar in den kristna utvecklingen i USA i två stora väckelsevågor (Mark, A, Noll, *The work we have to do: a history of Protestants in America*, New York: Oxford University Press Inc, 2002, s. 92). Yogananda anländer till USA under en tidsperiod vissa kallar den tredje stora väckelsevågen. Enligt Noll är det

fromhetsmässigt expansiv tid där befolkningen i USA fortfarande huvudsakligen är av kristen religionstillhörighet. Han menar att den tredje väckelsevågen präglas av en stark betoning på den personliga helgelsen där den evangelikala kyrkan och den kristna fundamentalismen växer fram i landet. Det är under denna tid som bland annat Pingstkyrkan och Jehovas vittnen har sina rötter fortsätter Noll (Noll, s. 92–93). Som vi kommer att se nedan har Yoganandas teologi en stark betoning på just den personliga helgelsen. Vi kan härigenom konstatera att tiden och platsen utgjorde goda förutsättningar för Yoganandas etablering i västvärlden.

Enligt Yogananda sändes han ut i världen på Jesu Kristi uppdrag av sin andliga läromästare Swami Sri Yukteswar (1855–1936) som var från Serampore i Indien. För att kunna infria detta uppdrag behövde Yogananda lämna sin trygga och ideala klostertillvaro i Indien. Denna mission bestod enligt Yogananda i att ge till världen en sann tolkning av Jesu Kristi djupsinniga förkunnelse. Uppdraget innebar att återställa den kristna läran till den ursprungliga undervisningens avsedda innebörd. Detta gör Yogananda genom att undervisa Jesus lära, jämsides med den ursprungliga yogans filosofi som Bhagavan Krishna förkunnade, och påvisar dess enhetlighet. I enlighet med detta uppdrag skriver han därför sin kommentar till det Nya Testamentet.

2.2. Hinduism

I förevarande studie avser jag identifiera vad det innebär att vara hindu mot bakgrund av vad hinduism är och kan anses vara. För detta använder jag huvudsakligen Knut A. Jacobsens bok *Hinduism. Historia, tradition, mångfald* (2004). Jag har uppmärksammat att Jacobsen presenterar en tendensiös bild av hinduism, vilket jag i studien visar att jag förhåller mig till. Jacobsens bok är vanligt förekommande som kurslitteratur på svenska universitet och högskolor varför jag anser den vara en tillförlitlig källa och ändamålsenlig för dess syfte i denna uppsats. Jag avser dels ge en övergripande bild av hinduism, dess historia och religiösa traditioner, dels redogöra för teologi och terminologi central inom hinduism. Detta gör jag för att fastställa vad jag avser med benämningen hindu i denna studie och för att klargöra i vilken teologisk tradition inom hinduism författaren Yogananda kan placeras in.

Vidare använder jag den indiske historikern Damodar P. Singhals bok *India and World Civilization Vol. 1* (1972). I sin bok behandlar Singhal den indiska kulturens historia och dess relation till sin omvärld. Mot bakgrund av denna studies underundersökningsområde är det viktigt att också historiskt belysa hinduism i relation till den kulturella kontext vilken leder fram till och formar sammanhanget det Nya Testamentet berättar om. I denna studie utgår jag från perspektivet att huvudpersonen i det nya Testamentet är Jesus av Nasaret, han

som kom att kallas Kristus. Han levde och var verksam i och runt Palestina vid tiden för det andra templet i Jerusalem, strax före dess fall år 70. I nära anslutning till detta nedtecknas texterna i det Nya Testamentet. Titeln Kristus är en grekisk omskrivning av den judiska titeln Messias. Detta signalerar dels Jesu judiska kontext och hans judiska tillhörighet, dels att det Nya Testamentet är skrivet på grekiska. Dock finns det även nedtecknat på Jesu modersspråk arameiska. Om än under romerskt styre vid denna tid var stora delar av den främre orienten fortfarande grekisktalande. Detta var ett resultat av den omfattande helleniseringen vilken hade etablerat grekisk kultur, arkitektur, samhällsstruktur och undervisning i stora delar av detta geografiska område. Detta gör sig gällande i det Nya Testamentet på fler sätt än språket. Ett exempel på det skulle kunna vara Ordets teologi, Logosteologin, i Johannesevangeliet (Joh 1:1–18), ett begrepp som vid denna tid redan var formulerat och vedertaget inom den grekiska filosofin. Dock är detta ett ämne som i sig rymmer olika uppfattningar vilket jag inte här kan utveckla. I denna studies begränsade omfång kan jag varken redogöra för grekisk historia eller dess filosofi, inte heller den judiska religionens innehåll och dess idéhistoria. Av utrymmesskäl kan jag inte heller vidare utveckla hur man kan se på kristen lära i relation till vare sig grekisk filosofi eller judisk religion. Däremot anser jag det motiverat att jag i min redogörelse för hinduism också belyser dess historiska kontaktytor med judisk och grekisk historia fram till tiden för Jesu liv. Jag använder därför också boken *The Old Testament: text and context* (2012) skriven av författarna Victor H. Matthews och James C. Moyer, vilken används på svenska universitet och högskolor som kursmaterial i religionsvetenskap därför anser jag den bekräftat tillförlitlig och tillfredsställande utifrån syftet den tjänar i denna studie.

2.2.1. Världsreligionen hinduism

Hinduism är en beteckning som sammanfogar en mångfald av uråldriga och moderna religiösa traditioner, idéföreställningar och filosofiska begrepp sprungna ur den multi-etniska och mångspråkiga indiska subkontinenten. Det geografiska område som enligt Jacobsen idag i huvudsak utgörs av Indien, Sri Lanka, Nepal och Pakistan (Jacobsen, s. 42). Hinduism beskrivs generellt som en av de fem världsreligionerna. Mot bakgrund av hur gamla några av dessa traditioner och idéföreställningar är skulle man kunna anta att hinduism är äldst av världsreligionerna. Men att tala om hinduism så som en religion och dessutom påstå att den hinduismen då skulle vara äldst medför problem. Delvis därför att inom hinduism återfinns flera läror om Gud, både monoteism, polyteism och panteism, dessutom ateistisk monism. Detta i sig ter sig i mina ögon svårt att förena under en enhetlig

religionsbeteckning, vilket leder till frågan om vad religion faktiskt är. Enligt Nationalencyklopedin (NE) är religion ett begrepp sprunget ur det latinska språket, *religiō*, betydande ”vördnad för det heliga” eller ”gudsdyrkan”, men enligt NE är ordet ”av omdiskuterat ursprung” (Nationalencyklopedin, <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/religion>). NE beskriver religion så som ”en kulturyttring som inte låter sig infångas under någon generellt accepterad heltäckande definition”, och konstaterar vidare att en stor mängd avhandlingar har kommit fram till lika många definitioner rörande vad religion faktiskt är (NE). Kännetecknande för de övriga världsreligionerna är att de härleds till en person instiftande en lära om de yttersta sanningarna, samt att dessa läror kanoniserats och systematiserats i en kyrkoliknande organisation. Enligt Jacobsen kan hinduism inte härledas till en sådan person, det går därför inte att säga när den har sin början. Vidare konstaterar han att det inte heller finns en övergripande kyrkoorganisation som säkerställer en enhetlig lära, där vissa traditioner åtminstone delvis avfärdar andra traditioners teologi. Själv skriver han att hinduismen är en lära, ”en pluralistisk religiös tradition” (Jacobsen, s. 19–22). Han påvisar att många röster menar att hinduism är en beteckning för indiska religioner. En sådan definition menar han är intressant men missvisande. Därför att man har då missförstått hur hinduistiska teologer applicerar ordet religion när de själva definierar hinduism så som en religion, argumenterar Jacobsen (Jacobsen, s. 34–35). Vidare menar han att det finns fyra indiska religioner där de hinduistiska dotterreligionerna buddhism, jainism och sikhism samtliga kan härledas till en lärogrundade person. Var och en med en egen distinkt religiös undervisning stående i opposition av olika grad gentemot all övrig religion (Jacobsen, s. 9).

När vi idag definierar hinduism så som en av de fem världsreligionerna är det enligt Jacobsen utifrån en förståelse av den sammanbunden med de yttre och inre processer den genomgått under de senaste två hundra åren. Processer han menar är kopplade dels till nationalism och kolonialism, dels som kreativt svar till framför allt den kristna och den islamska religionens universella anspråk. Enligt Jacobsen legitimerade den brittiska kolonialmakten sitt herravälde år 1757–1947 genom att hävda att Indien var ett enhetligt land som ett resultat av det brittiska styret. Han menar att hinduism var en benämning som briter gav alla lokala religiösa traditioner som praktiserades av hinduer (indier) som inte var kristen, muslimsk eller judisk tradition (Jacobsen, s. 38–42). Enligt Singhal är namnet Hindu ursprungligen persernas benämning av landet Sindhu längs med och öster om Indusfloden. Han menar att perserna rundade av namnets inledande konsonant ”s” och ersatte med ett ”h”, folket vilka bebodde detta land kallade de således hinduer. Vidare menar han att

när detta land senare genom perserna kom till de ioniska grekernas kännedom och de stavade namnet hindu på grekiska blev det ”indós” (Singhal, s. 16). När islam gjorde sitt intåg i regionen menar Jacobsen att dessa muslimer gjorde en distinktion utifrån religiös identitet mellan hindu och muslim, som sedan kom att innefatta också kristna och judar. Vidare menar han att den indiska befolkningen sedermera själva kom att anamma namnet britterna givit dem, detta som en enhetliggörande kraft i sin nationalistiska kamp för självständighet. Dock hade det även en motsatt verkan då landets muslimer uppfattade detta som ett hot att det självständiga Indien man kämpade för skulle bli en hinduistisk stat. Detta ledde till en våldsam uppdelning av landet mellan den sekulära staten Indien och den muslimska staten Pakistan. Även de hinduistiska teologerna själva antog det enhetliga namnet. De organiserade och kategoriserade systematiskt de indiska religiösa traditionerna systematiskt enligt en enhetlig hinduistisk traditionstillhörighet fortsätter Jacobsen. Därigenom menar han att dessa teologer kunde påvisa att de olika traditionerna tillhörde en religion och dessutom åberopa att deras religion har sitt ursprung och utgör en kontinuitet med de uråldriga indiska religiösa yttringarna. Således menar han att även fast utomstående konstruerat namnet hinduism är religionens innehåll konstruerad av hinduerna själva. Därför kallar Jacobsen hinduism för en religion och en lära (Jacobsen, s. 35–39).

Religionsbeteckningen hinduism är således inte äldre än ett par hundra år, trots att den rymmer religiösa traditioner som är flera tusen år gamla. Å ena sidan utgörs hinduism av bevarade uråldriga religiösa traditioner som formats i en mångkulturell kontext. Å andra sidan är hinduism en religionsbeteckning under vilken Indiens religiösa mångfald tillskrivs en enhetlig historia. Således är det enligt min mening problematiskt att tala om hinduism så som en religion, där vi ofrånkomligt ställs inför frågan vad som definierar en religion. Jag kan inte av utrymmesskäl utveckla denna fråga i detta arbete men härigenom har jag påvisat problematiken man ställs inför genom att kalla hinduism för en religion. Dock kan vi kalla hinduism för en religion, men då är den inte särskilt gammal. Jag väljer att definiera hinduism så som indiska religiösa traditioner eller indisk religiositet. En hindu är således en person tillhörande och praktiserande en indisk religiös tradition.

2.2.2. Indiens idé- och kulturhistoria fram till tiden för Jesu liv

Jag kommer nedan kortfattat redogöra för hinduismens historia fram till tiden för Jesu liv, utifrån Indiens idé och kulturhistoria. Därför att enligt Jacobsen har de besläktade men olika religiösa traditionerna inom hinduism utvecklats över väldigt lång tid, på olika platser, bland olika etniciteter och olika språk inom Sydasien. Han menar att dessa förenas i

det som utgör lärans historia där den stora mångfalden är en central del i lärans identitet (Jacobsen, s. 19). Jag har valt att dela in denna historia i fyra tidsperioder anpassade efter denna studies undersökningsområde. Det finns olika historiska redogörelser och periodiska indelningar av denna omfattande historia, det finns dessutom flera olika uppfattningar om både det historiska förloppet och dess datering vilket Jacobsen påvisar. Han menar att detta dels hänger nära samman med den hinduistiska uppfattningen om ett cykliskt världsförlopp och återkommande tidsperioder, vilken skiljer sig från den västerländska religionsvetenskapens linjära historiska periodindelning. Vidare menar han att olika hinduer tolkar astrologin som tidsbestämmer dessa återkommande perioder olika vilket i sig genererar olika tidsuppfattningar bland hinduerna själva. Inom hinduism anses generellt religiös sanning inte anses uppenbaras så som historia inom har därför hinduer generellt visat ett tämligen ointresse för historieforskning fortsätter Jacobsen. Han menar att det är först under reformrörelsen under den brittiska ockupationen som indier börja intressera sig för historia (Jacobsen, s. 48–53). Jag kommer att återkomma till det nedan där jag också kommer att belysa författaren Yoganandas historiska kontext. Således avviker tidsangivelser beroende på källor vilket jag inte kommer att vidare problematisera.

Den första perioden är Induskulturen. Enligt Singhal blomstrade den välutvecklade urbana Indus-, eller Harappakulturen, omkring år 2,500 f.Kr. De huvudsakliga bosättningarna var städerna Harappa vid Ravifloden, Lothal samt Mohenjo-daro vid Indusflodens lågland, emedan mindre centrala handelsorter och jordbrukssamhällen fanns utspridda över större ytor. Indusfloden sträcker sig från Tibet i Himalayabergen och mynnar ut vid Arabiska sjön i Indiska oceanen. Enligt Singhal hade Induskulturen ett centraliserat styre med fästningar och skeppsvarv, man tänker sig därför att de också reste längre sträckor längs vatten. Städerna var välutrustade med hus som hade bad och avlopp och större badbassänger som kan tyda på rituella reningsbad. Man hade också ett eget skrivspråk och anses därför ha behärskat skrivkonsten. Han menar att denna kultur är tillsammans med den egyptiska och mesopotamiska de tre äldsta civilisationerna som vi idag känner till, grundade ungefär samtidigt. Mellan dessa tre självständiga forntida kulturer påvisar arkeologiska fynd att det förekom ömsesidigt handels och idéutbyte fortsätter han (Singhal, s. 3–6).

Den andra perioden kallar jag Vedaskulturen. Enligt Singhal börjar ett andra distinkt period av den indiska religiositetens och civilisationens utveckling omkring år 1500 f.Kr, en period han uppkallar efter textsamlingen *Rigveda* som komponeras vid denna tid. Han menar att i *Rigveda* och de påföljande tre Vedatexterna som komponeras under denna

period framträder idéföreställningar främmande för induskulturen, representativt för indoeuropeiskt tankegods. Vidare är dessa texter skrivna på det antika indiska språket *sanskrit* som inte tillhörde induskulturen utan på ett indoeuropeiskt språk, som först då framträder i Indien fortsätter han. Enligt Singhal är det en brett accepterad historisk teori att vid denna tid invandrade ett indoeuropeiskt folk till Indien, ett folk vars geografiska bakgrund är osäker men de tros ha kommit från Centralasien eller södra Ryssland omkring år 2000 f.Kr. Enligt denna teori tänker man sig att dessa indo-européer var ett semi-nomadiskt krigarfolk som delade på sig och rörde västerut till bland annat Grekland och österut till Indien via Iran. Dessa kom att kallas arianerna, *de ädla*. Således talar man om den arianska invandringen, de vediska indierna fortsätter han. Han menar att då framträder nya former av religiositet både i Indien och Iran med flera gemensamma nämnare där exempelvis ljusets gud *Mitra* i den vediska religionen är identisk med den iranska *Mithra*. Detta vittnar dels om förändringsprocessen i och med den arianska invandringen, dels om att förbindelsen stärktes mellan Indien och Iran, fortsätter han. Han menar att arierna själva var inte skrivkunniga och detta nomadfolk var sannolikt inte organiserade utifrån en centraliserad organisation. Enligt Singhal beskriver Rigveda en högt utvecklad form av civilisation, likt Induskulturens, där gudarna upprätthåller skapelsens ordning *ṛta* genom att bekämpa kaosmakterna. Detta menar han talar för en kontinuitet med Induskulturen och dess religiösa traditioner. Sammantaget sker enligt Singhal så stora förändringar i och med den vediska kulturen att det bestående forma den indiska identiteten (Singhal, s.11–14).

Den tredje perioden kallar jag den reformatoriska perioden. Enligt Singhal präglas det religiösa livet i Indien under denna period av en asketisk rörelse, teologisk och rituell rening där gudssymbolism kommer att förbjudas och världens förtrollning tvättas bort. Han menar att det sker en monistisk motreaktion mot den polyteistiska gudavärlden där de vediska tänkarna landade i idén om en ursprunglig verklighet, en underliggande enhet, och förkastade alla former av antropomorfism. Denna tendens han menar sedermera var systematiskt utvecklad i textsamlingen *Upanishaderna* år 900–600 f.Kr. Även fast olika gudar accepteras så som manifestationer av den Ende uttrycker dessa texter enligt Singhal en absolut monism. Denna textsamling menar han utgör grunden för den klassiska teologin inom hinduism och utgör den indiska filosofins första och huvudsakliga källa.

Enligt Singhal sker det under denna period sker en global intellektuell revolution och teologisk reformrörelse i vilken också de judiska profeterna framträder proklamerande religiös och social reform. Det är i denna reformrörelse buddhismen växer fram i Indien och Iran tar den sig uttryck genom zorostrianismen där de relativa gudarna

underordnas en strikt monoteism fortsätter han (Singhal, s. 17–22). Enligt Singhal ledde denna period till en tid av imperialism och militära erövringar där reformationen kom att utgöra en religiös skiljelinje mellan Indien och Iran, dock förblev de nära förbundna genom handel. Han menar att Indien förbands med Iran genom en handelsväg via Khyberpasset som anslöt till Sidenvägen och flera andra handelsvägar i Balkh. Därigenom förbands Indien längs land västerut med främre Orienten samt österut med Centralasien och Kina. Dock framträder faktiska bevis för Indiens kontakt med främre Orienten framträder först i och med det persiska upproret ledda av kung Kyros då de erövrade hela den främre Orienten ända fram till Indus fortsätter han. En andra väg som förband Indien med den främre Orienten är enligt Singhal sjövägen mellan Indusflodens mynning via Persiska viken till floden Eufkrat vilken han menar sannolikt var den enklast framkomliga vid denna tid (Singhal, s. 12–14).

Det är under denna period som är tiden för det första templet i Jerusalem som leder till fångenskapen i Babylonien åren 587–537 f.Kr. Enligt Mattews och Moyer anser en bred majoritet av bibelforskare att det är under denna tidsperiod som de judiska skrifterna sammanställs och den judiska religionen formas. De menar att israeliterna mångt och mycket delade sin världsbild med sina samtida antika kulturer i och runt Mesopotamien och karaktäristiskt för israeliterna är deras förmåga att omvandla religiösa mytologier från främmande kulturer till en egen berättelse. Enligt Mattews och Moyer påvisar Genesis skapelseberättelse (Gen 1–4, 6–9) så stora likheter med det mesopotamiska skapelseeposet *Enuma eilish* att den anses vara Genesis förlaga. Vidare menar de att *Enuma eilish* berättar om kampen mot den assyriska draken *Tiamat*, som motsvarar kampen mot kaosmakten *Leviatan* återkommande i det Gamla Testamentet (Mattews och Moyer, s. 36–38). Noterbart är att enligt Singhal återfinns denna kamp mot den dödliga ormen *Taimata* i vedatexten *Atharveda*. Han menar att namnet inte tillhör sanskrit utan det har importerats från *Enuma eilish*. Vidare noterbart är att enligt Singhal ansågs eld vara en budbärare mellan gudar och människor både i Babylonien och Indien (Singhal, s. 7). Detta kan vi se i Exodus där Gud talar till Moses på samma sätt (jfr. Ex 3:2–3, 13:21–22, 24:17). Enligt Mattews och Moyer utvandrade det judiska folkets fader Abraham från sin sumeriska hemstad Ur sannolikt omkring år 1800–1600 f.Kr. Dock menar de att berättelsen om Abraham där han mottager Guds förbund om att hans ättlingar skall vara det utvalda folket och att Gud har gett detta folk den lagliga rätten till Kanans land är texter som speglar ett senare historisk skeende. Enligt deras uppfattning reflekterar dessa texter den israelitiska monarkins rådande politiska kontext under det första templets tid i Jerusalem och tiden under fångenskap i Babylonien (Mattews och Moyer, s. 43–47). Vidare konstaterar de att under fångenskapen blev man exponerad för

zorostranismens strikta monoteism och eskatologiska idéföreställningar vilket kom att prägla den judiska religionen (Matthew och Moyer s. 269).

Mot bakgrund av denna uppsats undersökningsområde anser jag det påvisat att historiska kontaktytor funnits mellan Indien och det judiska folket samt etablerad kontakt mellan Indien och den främre Orienten. Detta menar jag styrks både av geografisk förbundenhet genom handelsutbyte samt genom exempel av gemensam idéhistoria vilket kan påvisa ett idéföreställningsutbyte. Jag drar inga slutsatser om relationens omfattning, ömsesidighet eller innehåll.

Den fjärde perioden kallar jag den eklektiska, det är tiden för det andra templet i Jerusalem. Det är under denna period enligt Jacobsen den klassiska hinduismen konsolideras och på 200-talet komponeras den heliga skriften Bhagavad gita (Jacobsen, s. 47). Enligt Singhal kommer det religiösa livets klimat kraftigt att förändras i Indien under denna period där idé- och kulturutbyte präglades av imperialism och militära kontakter. Han menar att det resulterar i en synkretistisk religiositet. Den puritanska religiositeten under reformperioden kom att ersättas av en mängd yttre former där statyetter och gudssymboler tog en bestående plats i indisk religion. Vid denna tid kom Mauryariket att etableras i Indien. Enligt Singhal var det en imperialistisk monarki på flera sätt likt det persiska riket och det fungerade som en lydstat under perserna tills deras fall under den grekiska erövringen ledd av Alexander av Makedonien (356–323 f.Kr). Han menar att under kung Asuka (268–239 f.Kr) antogs buddhism till någon form av statsreligion. Det innebar att den ursprungligt asketiska och puritanska buddhistiska rörelsen förändrades till en imperialistiskt förknippad mission och buddhastatyer infördes fortsätter Singhal. Han menar att det var ett resultat av importerad kultur från grekerna som vid tiden militärt erövrade och kulturellt förändrade hela den främre Orienten (Singhal, s. 11–14).

Enligt Singhal är det under denna period som de första dokumenterade mötena mellan greker och indier äger rum. Omkring år 510 f.Kr besöker historieskrivaren Skylax från Karyanda Indien, även hans samtida Hekataios av Miletos omnämner Indien. Indiska soldater stred vid persernas sida mot grekerna först under kung Xerxes år 468–465 sedan under kung Darius III mot Alexanders styrkor vid slaget om Gaugamela år 331 f.Kr. Dessa är de första storskaliga mötena mellan greker och indier fortsätter Singhal. (Singhal, s. 15–17). Däremot menar han att idéhistoriskt finns det exempel som tyder på tidigare kontakt mellan Grekland och Indien. Han menar att filosofen Pythagoras inspirerad av Orfeus och senare Platons undervisning är på flera sätt påfallande lika den monistiska kunskapsfilosofin tidigare formulerad i Upanishaderna. Enligt Singhal är de mest tydliga exemplen Pythagoras

mysticism och den för Upanishaderna karaktäristiska idéföreställningen om reinkarnation som dessa greker undervisar. Den kan inte ha hämtats från egyptierna vilka han menar grekerna annars ansåg som högt stående tänkare. Dock är det också skillnader menar Singhal, Platons fokus var att formulera ett idealt tillstånd emedan Upanishaderna predikade frälsning från födslarnas cykel (Singhal, s. 25–27). Vidare menar Singhal att det grekiska filosofiska begreppet *Logos* som betecknar skapelseprincipen är ett koncept som återfinns i Rigveda. Där beskrivs det som den evige gudomen *Vak*, vilken är alla gudars och alltings ursprung (Singhal, s. 19).

Mot bakgrund av detta anser jag det styrkt att vid tiden för Jesu liv fanns en etablerad kontakt mellan Indien, Grekland och främre Orienten. Detta menar jag påvisat av deras utbyte genom direktkontakt. Vidare anser jag det styrkt att dessa två kulturer delar specifika filosofiska idéföreställningar karaktäristiska för respektive kulturer varför jag drar slutsatsen det fanns att en ömsesidig tolerans. Mot bakgrund att den indiska filosofin redan var utvecklad vid tiden för den grekiska filosofins utveckling drar jag också slutsatsen att det fanns grekiska filosoferna tolererade kritiskt indisk filosofi. Jag drar ingen slutsats om vad man tolererade eller förkastade. Vidare anser jag det belagt att det språkliga släktskapet mellan grekiska och sanskrit kan tillåta en gemensam terminologi. Således anser jag det styrkt att en historisk kontaktyta fanns mellan indisk religiositet och kontexten för Jesu liv.

2.2.3. Hinduismens innehåll

Enligt Jacobsen innebär hinduismen för många hinduer ett deltagande i ritualer, det är ett sätt att leva, något man gör. Han menar att den religiösa riten praktiseras i särskilda rum, vilka kan utgöras av en avsatt plats i hemmet, ett tempel eller på en helig plats (Jacobsen, s. 12–13). Vidare menar han att trots att hinduism främst innebär religionspraktik, är hinduism framför allt en samling av kunskaper (Jacobsen, s. 17). Dessa finns nedlagda i en mängd olika texter och lärosystem som utgör denna pluralistiska religion. Inom hinduism erkänns Vedatexterna så som heliga texter fortsätter han. Det är en grupp av texter som betraktas som uppenbarelser av evig kunskap. Ordet veda betyder enligt Jacobsen kunskap på det heliga språket sanskrit. Men väldigt få hinduer förstår eller kan läsa sanskrit, de flesta kan enbart recitera korta rituella texter, *mantran*. Det finns inom hinduismen heller inte en övergripande kyrkoorganisation. För att tolka de heliga texterna och religionens innebörd behöver en hindu därför en läromästare, en *guru*. Det genererar i sig en mängd av tolkningstraditioner fortsätter Jacobsen (Jacobsen, s. 26–27).

Även fast den formuleras olika är enligt Jacobsen en dualistisk syn på relationen mellan Gud och skapelse, själ och materia, grundläggande inom hinduismen. Det vill säga förhållandet mellan det oföränderliga eviga Självet och den föränderliga materiella världens mångfald. Allt liv består av ande och materia. Det samma i alla levande varelser är det oföränderliga självet, *purusa*, Guds immanenta avbild. Det är den yttersta verkligheten, det sanna jaget som är ett medvetet vittne. Därigenom är Gud närvarande i allt liv. Alla individuella kroppsformer utgår från den materiella principen, *prakrti*, vars utvecklingspotential uttrycks genom den föränderliga materians mångfald fortsätter Jacobsen. Han menar att denna dualistiska teologi beskriver hinduismens tolerans för religiös pluralism. Olika traditioner kan därför accepteras så som formulerande naturens föränderlighet (Jacobsen, s. 19–20).

2.2.4. Hinduistiska kärntraditioner

Enligt Jacobsen förenas hinduismens besläktade men olika religiösa traditioner i det som utgör lärans historia. Denna kontinuitet och den stora mångfalden är en central del i lärans identitet. Utan vare sig en begynnelse hos en läroinstiftare eller en övergripande läroinstitution har dessa traditioner formats i en mångkulturell kontext. Således rymmer denna religion flera centrala huvudriktningar som präglats i flera olika traditioner. Dessa riktningar delar Jacobsen in i tre huvudtraditioner som han menar att hinduismen spridits och utvecklats i (Jacobsen, s. 19).

Den första kärntraditionen är den brahmanska. Jacobsen menar att det är där man återfinner enheten bland hinduismens olika riktningar. Enligt Jacobsen tillhör *brahmanerna* det ideal enligt hinduismen står högst i samhällshierarkin, de lärde. Traditionellt har prästerskapet utgjorts av män från denna klass, präster som genom sina språkkunskaper hade tillgång till Vedatexterna. Därigenom utgjorde de den religiösa auktoriteten och enligt hävd har de varit de som företrätt sanning och ortodoxi, menar han. Enligt Jacobsen representerar brahmanerna ett auktoritärt ledarskap och deras teologi kännetecknas av en stor betoning på det yttre livet. Han menar att de förespråkar en strikt form av hinduism med en stark betoning på religiösa lagar, rituella regler, och samhällets upprätthållande i enlighet med Vedas koncept *rta*. Enligt Jacobsen var det genom brahmanerna som i enlighet med deras tolkning av *rta* ideologin om samhällsklasser etablerades, kastsystemet. Det formulerar mannens fyra levnadsstadier där prästerskapet står högst i hierarkin (Jacobsen, s. 20–21). Enligt Jacobsen var det var också de brahmanska prästerna som avgjorde vilka som hade tillträde till templen där bland annat utländska

medborgare var förbjudna. Denna auktoritära tradition menar han resulterade i en religiös reaktion (Jacobsen, s. 26–27).

Den andra huvudriktningen utgörs enligt Jacobsen av ett stort antal organisationer vilka kännetecknas av deras fokusering på frälsningen, *moksa*. En del av dessa grupper har en stark betoning på förvaltandet av rituella traditioner emedan andra är bärare av asketiska yoga-traditioner. Dessa olika grupper kan ofta härledas till en grundare. Många av dessa gruppers grundare som stått i tydlig opposition med den brahmanska kärntraditionen. I denna huvudriktning återfinns också de internationella grupper grundade av missionerande gurer vilket utgör ett brott med den hinduistiska kärntraditionen menar Jacobsen.

Hinduismens tredje huvudriktning som Jacobsen beskriver är hinduismens by- eller stambaserade religiösa traditioner. Denna riktning karaktäriseras av flera olika lokalt utvecklade traditioner med en svag förankring i den brahmanska kärntraditionen. Där återfinns en rad texter komponerade på olika folkspråk. Lokalt betraktas dessa texter så som heliga men de har inte kanoniserats inom den vidare hinduismen. Deras ritualer inbegriper många gånger lokalt förankrade gudar, vilket det brahmanska prästerskapet anser vara orena ritualer fortsätter Jacobsen (Jacobsen, s. 21–22).

Enligt Jacobsen grundade den brittiska ockupationsmakten utbildningsinstitutioner i Indien. Han menar att det bidrog till en modern reformrörelse bland de nu engelskspråkiga hinduerna till en början i Bengalen vilket var området som först ställdes under brittiskt styre. Det vid denna reformrörelse som modern hinduism utvecklades vilka anammade den enhetliga religionsbeteckningen och systematiskt inordnade de indiska traditionerna så som en tillhörighet. Det är vidare bland de moderna hinduerna intresset för historia framträder, detta bland annat då de med historisk auktoritet påvisa uråldriga kontinuitet (Jacobsen, s. 317–318). Där utvecklades det som Jacobsen kallar neo-hinduism. Han menar att i mötet med den kristna och den muslimska religionens universella anspråk formulerade talesmännen för neo-hinduismen deras karaktäristiska universella teologi. Det gjorde de enligt Jacobsen genom att uttrycka uppfattningen att alla religioner dels visar på en och samma Gud, dels att inordna enligt hinduismens religiösa system *Vedanta* (Jacobsen, s. 35).

Yogananda skolades i ett sådant engelskspråkigt lärosäte i Bengalen och han formulerar själv den för neo-hinduismen karaktäristiska universella religionsuppfattningen. Han är en missionerande hindu och grundare av en religiös organisation. Han är starkt kritisk både till den brahmanska teologin och deras religiösa maktutövning, vilken han liknar vid judarnas maktutövning som han menar är en överordnad självbild. En sådan teologi förkastar

han. Vidare menar han att de lokala stamgudarna är provinsiella uttryck för religiös vidskepelse (Yogananda, s. 296–297). Mot denna bakgrund tillskriver jag i detta sammanhang Yogananda så som en neo-hinduistisk reformator tillhörande det Jacobsen kallar hinduismens andra huvudriktning.

2.2.5. Hinduistisk teologi

Hinduism rymmer både monoteism och monism, polyteism och panteism. Å ena sidan är Gud personlig och transcendent, den evige oföränderliga Ende, den yttersta verkligheten *Brahman*. Å andra sidan den tillskrivs den Ende många namn, som vi sett tillåter Upanishaderna många gudsmanifestationer emedan alla utgår från den Ende. Enligt Jacobsen återfinns också ateistiska monistiska filosofiska system om alltings ursprung i den yttersta Principen, samt former relativ polyteism där många gudar har samma makt. Men dessa är av minoritet enligt Jacobsen (Jacobsen, s. 335–336). Han menar att det förvisso är så att hinduismen rymmer en mängd gudomar så som dess gudomliga personifiering av olika element i skapelsen, exempelvis *Brahma*, *Vishnu* och *Shiva*. Men detta bör enligt Jacobsen ses som ett pluralistiskt uttryck för olika aspekter av den Enda, Gud. Därför att hinduismens lärosystem och traditioner är huvudsakligen monoteistiska fortsätter han (Jacobsen, s. 86–89). Hinduism rymmer alla dessa uttryck och jag finner det svårt att på demokratiska grunder utesluta vissa traditioners uttryck varför jag anser att det gör sig bäst att beskriva hinduism så som innefattande alla dessa uttryck.

Enligt den klassiska hinduistiska teologin formulerad genom Upanishadernas monism är Gud den evige Ende som transcenderar all skapelse är också närvarande immanent i all skapelse, allt liv strävar efter att återförenas med den Gud som är alltings ursprung och mål. Eftersom allt liv utgår ifrån Gud är det till sin essens av Gud, skapelsen sägs därför vara en emanation från Gud. Enligt Jacobsen beskriver Upanishaderna begreppet samsara hur skapelsen är en återfödelsens värld, hur ett liv efter döden föds om igen. Allt liv är bundet till samsara genom den kosmiska kausalitetslagen, *karma*. Men det som orsakar att ett liv binds till återfödelse är falsk kunskap och avsaknad av Guds nåd. För att en människa skall kunna frälsas behöver hon tillgång till de yttersta sanningarna, för det låter sig Gud inkarneras. Därigenom kan Gud uppenbara världen så som den verkligen är och ge henne tillträde till den gudomliga naturen (Jacobsen, s. 28–31). En sådan gudsnedstigning kallar man en *avatar*, detta sker av Guds nåd. En avatar är således en gudsinkarnation vilken vördas och betraktas så som Gud själv som av nåd synliggjort sig som människa (Jacobsen, s. 136–139). Bara Gud kan av nåd avskriva negativa karmaförvecklingar. Enligt Jacobsen låter sig kausalitetslagen

karma enklast beskrivas så som Bibelns tio Guds bud. Frälsning, *moksa*, innebär att befrias från återfödelsens kretslopp. Då återförenas människans själ, *atman*, med Gud, *Brahman*, Världssjälen (Jacobsen, s. 28–33).

2.2.6. Dharma

Enligt Jacobsen benämner många hinduer, i synnerhet de tillhörande en intellektuell elit benämner själva sin religion *Sanatana dharma*. Det betyder enligt Jacobsen ”den eviga dharma” som i detta sammanhang kan översättas till ”den eviga religionen” eller ”den eviga ordningen” (Jacobsen, s. 24). Det påvisar att och hur *dharma* är ett av de mest centrala begreppen inom hinduismen menar Jacobsen. Enligt Singhal är det en vidareutveckling av det han menar är Vedas mest centrala begrepp *rita*. Det rymmer allt det som upprätthåller den eviga kosmiska och den sociala ordningen, förenklat kan det beskrivas så som formulerande livets mening (Singhal, s. 13). Det är således utifrån begreppet *dharma* som kastideologin utvecklas. Enligt Jacobsen inbegriper *dharma* både en ontologisk och en normativ dimension. Det är de eviga rättfärdighetsprinciperna som Gud nedlagt i skapelsen, genom vilka Gud upprätthåller ett balanserat universum. Dessa principer är det människans inneboende plikt att leva i harmoni med, vilket innebär både personliga rättigheter och skyldigheter. En människas fullbordade av sin *dharma* innebär en väg mot den slutgiltiga frälsningen. Därför kan detta begrepp beskrivas som de vediska lärornas kropp menar Jacobsen (Jacobsen, s. 24–26).

Den eviga ordningen *dharma* är enligt Jacobsen dock inte statisk, utan en del av ett cykliskt skapelseförlopp i den ständigt föränderliga världen. Han menar att de kosmiska upprätthållande och nedbrytande krafterna i universum står i en pågående varierande relation till varandra. Enligt detta världsförlopp följer en serie skapelseperioder en serie perioder av skapelseförfall vilket ryms inom begreppet *dharma*s hjul. Detta tidsbestämmer man genom astrologi. Således säger man enligt Jacobsen att skapelsen är cyklisk, universum är ett pulserande av perioder av manifestation och upplösning (Jacobsen, s. 48–50).

Detta skeende påverkar människans förmåga och det religiösa livets förutsättningar, vilket medför konsekvensen att det finns ett ständigt behov att omtolka de religiösa traditionerna för att hålla vägen till frälsning öppen. Således formulerar denna skapelseologi behovet av en guru, en läromästare som anses vara en tillförlitlig auktoritete av den pågående religiösa omtolkningen för applicering i en ständigt föränderlig värld. Den heliga skriften *Bhagavad Gita* berättar om Bhagavan Krishna som beskriver hur han följer krigaren Arjuna och undervisar människorna att genom *yoga* upprätthålla sin *dharma*

(Jacobsen, s. 150). Men historien, den materiella föränderliga världen (*prakrti*) påverkar inte den religiösa sanningen som är oföränderlig, evig, och alltid tillgänglig här och nu (*purusa*).

2.2.7. Hinduistisk texttradition – Ordets teologi

Enligt Jacobsen är hinduismen den religion som har störst samling av heliga texter som formulerar den eviga sanningen vägledande i det religiösa livet, dock kan väldigt få hinduer själva läsa dessa texter. Texter anses uttrycka Guds heliga ord, uppenbarat och inspirerat av gudomliga krafter. Jacobsen menar att hinduismens syn på helig text innebär att Guds heliga ord antar olika form eller skepnad. Man skiljer på text så som ljud, som meningsbärande bok, och som Guds manifestation. I dess olika form består dessa texter av heliga ord vars syfte är att ge konkret tillträde till Gud, den yttersta verkligheten. Den låter sig inte i sig till fullo beskrivas med ord utan snarare låter den sig upplevas i det eviga levande Gudsordet (Jacobsen, s. 62–64). Genom att uppleva Gudsordet kan således enligt hinduismens lära den yttersta sanningen förverkligas i en människa. Hon blir ett med Gud då hon förenas med Gudsordet. Att uppleva en sådan förening betyder en verklig förnimmelse av Gudsordet. Därför framträder Gudsordet för människan som människa, en avatar. Då kan hon verkligen se Gud, hur allt finns i Gud och hur Gud fyller allt (Jacobsen, s. 136–139).

2.2.8. Hinduism - filosofiska system

Hinduism går på flera sätt att likna vid antikens Grekland med dess olika religiösa traditioner och filosofiska system. Enligt Singhal skiljer man religiösa traditioner åt i Indien enligt kategorierna *nastika* och *astika*. *Nastika* innebär att man inte erkänner Veda så som ofelbara eller att man åberopar egen auktoritet genom att åberopa Veda. Denna kategori tillhör bland annat traditionerna buddhism och jain. Vidare menar han att buddhism inte accepterar Upanishadernas atman-lära. Enligt Singhal erkänner *Astika* Vedas och Upanishadernas auktoritet vilket samtliga hinduistiska system gör menar han (Singhal, s. 24). Inom den omfattande hinduiska filosofin finns det sex olika klassiska lärosystem: Vedanta, Purva-Mimamsa, Samkhya, Vaseika, Nyaya, och Yoga. Varje system är förbundet med en för sig specifik grundtext. Enligt Jacobsen ordnas systemen ofta in parvis (Jacobsen, s. 231–232). I sin undervisning utgår Yogananda ifrån systemen samkhya, vedanta och yoga (Yogananda, s. 1594). Jag kommer därför enbart redogöra för dessa tre här nedan.

Enligt Jacobsen antas läran om reinkarnation av samtliga hinduismens filosofiska system. Samtliga befäster att människan i sig själv besitter förmågan att befrias från att reinkarneras och de erkänner Veda-texterna som ”en källa till sann kunskap”

(Jacobsen, s. 231–235). Gemensamt för dessa system är att man accepterar en evig moralisk ordning som innefattar den kausala lagen om handling och effekt, karma. Falsk kunskap leder till felaktiga beslut och negativa handlingar, vilket genererar en kosmisk skuld som framkallar en återfödelse. Syftet med de filosofiska systemen är frälsning, *moksa*. Frälsning är målet med livet och den innebär att befrias från processen av återfödelse för att återförenas med Gud, *Brahman*. Brahman uppfattas både som personlig Gud i de teistiska systemen, och som yttersta Princip i de monistiska systemen (Jacobsen, s. 228). Gemensamt för samtliga system är att för frälsning förutsätts självkontroll. För frälsning förutsätts sann kunskap vilken måste förverkligas i tanke, i ord och i handling. Den sanna kunskapen uppnås genom en kontinuerlig meditation i den sanning som man mottagit och accepterat, samt ett disciplinerat leverne vilket stillar de själviska begären. Målet är en direkt upplevelse förverkligande denna sanning (Jacobsen, s. 235–236).

Samkhya är ett av de filosofiska systemen inom hinduismen, där återfinns både teistisk tradition och monistisk tradition. Eftersom det sätter en så stor prägel på hinduismens guds- och människouppfattning kan samkhya kallas ”själva hinduismens filosofi” skriver Jacobsen (Jacobsen, s. 236). Enligt Yukteswar är hans bok till stora delar en syntes mellan samkhya och Uppenbarelseboken i Bibeln. Yogananda hänvisar till samkhya i sin undervisning och kallar det religionens ”varför” (Yukteswar, s. v). Jag kommer därför att redogöra för det mest utförligt.

Enligt Jacobsens redogörelse är Samkhya ett dualistiskt system mellan en medvetandeprincip och 24 materiella principer. Samkhya bryter ner människan i 25 ontologiska grundprinciper, kategorier vilka redogör för hur det skapade är förbunden med Gud. Dessa principer kan beskrivas som kunskapsnivåer av varandet att förverkliga som leder en individ till frälsning. Dessa 25 principer beskriver 24 nivåer av den materiella existensen med sitt ursprung i den materiella principen *prakrti*, och dessas relation till den tjugofemte medvetandeprincipen, *purusa*, självet som är det passiva vittnet. Prakrti och purusa är båda yttersta principer, de är båda bestående och allestädes närvarande, deras existens är inte orsakad av någonting och således inte bunden till återfödelse. Prakrti är utan medvetande och produktivitet, prakrti kan aldrig vara subjekt, allt och alla har prakrti gemensamt. Purusa kan aldrig bli ett objekt utan förblir ett passivt vittne. Falsk kunskap orsakar att självet identifierar sig med kroppen, sinnet, det som är två upplevs som ett, emedan materien är helt skild från självet. Denna dubbla natur är den kunskap som förverkligas vid frälsning, sann kunskap. Den sanna kunskapen är inte bara en intellektuell förståelse utan måste vara en direkt kunskap för att kunna frälsa. Direkt sann kunskap innebär att en människas upplevelse

omedelbart verkliggörs genom att självet förblir oförändrat från kroppen. I samkhya är självet enbart ett vittne, alltid fritt, och därför sker i självet vid frälsning heller ingen förändring. Denna form av dualism där man fundamentalt åtskiljer medvetandepincipen och den materiella principen skiljer sig helt från den västerländska filosofins dualism, detta enligt Jacobsen (Jacobsen, s. 239).

Vedanta, som enligt Jacobsen betyder Vedas mål på sanskrit, är ett teistiskt tolkningssystem som förutsätter Guds nåd för människans möjlighet till frälsning. Vedanta är sprungen ur textsamlingen Upanishaderna. Vedanta beskriver slutmålet med religionen, Gud. Gud, Brahman, är den enda sanna verkligheten. Enligt Vedanta är människan, *atman*, gudomlig och hennes plikt är att realisera sin gudomlighet och därigenom återförenas med Gud (Jacobsen, s. 245).

Yoga är sanskrit och betyder enligt Jacobsen förening, balans, jämvikt, men kan också betyda koncentration. Han menar att en vanlig västerländsk uppfattning innebär yoga enbart en form av akrobatisk gymnastik emedan det är bara en liten del av yoga. Han menar att yoga är religionens systematiska metod där målet med de olika disciplinerna är att stilla sinnet från perceptioner från den yttre verkligheten för att realisera en inre verklighet (Jacobsen, s. 248). Inom yoga ryms en rad olika traditioner men den formulerad i *Yogasutra* av Patanjali på 500-talet kan idag betraktas som den största då den samlar flera traditioner. Där återfinns den centrala åttafaldiga yogan, som identifierar åtta steg mot absolut koncentration, *samadhi*. Där återfinns också *kriyayoga*, den form av yoga som Yogananda undervisar, vilken innefattar askes, studier, samt tillbedjan av en personlig Gud. I skriften Bhagavad Gita, ”Herrens sång”, beskriver Bhagavan Krishna hur en människa kan upprätthålla sin dharma genom hängiven yogapraktik och förklarar den metafysiska kunskapen för yoga, en systematisk metodik för förening med Gud (Jacobsen, s. 252–254).

3. Analys Paramahansa Yoganandas kommentar till Nya Testamentet

3.1. Varför skriver Yogananda varande hindu en kommentar till det Nya Testamentet?

För att ta reda på vad som händer med kristen lära när en hindu tolkar Bibeln behöver vi undersöka varför denna hindu gör detta. Därför att jag anser att orsaken till varför författaren skriver det den skriver, påvisar vad författaren syftar till att presentera. Som vi sett skriver Yogananda sin kommentar till det Nya Testamentet som en del i det uppdrag han mottagit från Jesus Kristus: att ge till världen en sann tolkning av Kristi lära genom att

återställa den till den ursprungliga undervisningens innebörd. Vi behöver därför undersöka hur anser Yogananda att Kristus sänder ut honom varande hindu i världen för detta uppdrag. Vidare behöver vi undersöka vad det enligt Yogananda innebär att ge en sann tolkning av Kristi lära och vad innebär det enligt Yogananda att återställa den till den ursprungliga undervisningens avsedda innebörd. För att besvara dessa frågor behöver vi först ta reda på bakgrunden till att Yogananda mottager detta uppdrag och lämnar sin trygghet och monastiska idealtillvaro. Genom att undersöka bakgrunden till hur Yogananda mottager sitt uppdrag kan vi se vad uppdraget består av och därigenom närma oss frågan om drivkraften bakom varför han varande hindu skriver en kommentar till Bibeln.

Yogananda skolades från 17 års ålder i den hinduistiska läran som lärjunge för sin mästare, *guru*, Swami Sri Yukteswar. Yogananda berättar att det lilla intresse han som ung hade för den kristna Bibeln hade skjutits upp på framtiden. Detta på grund av hans erfarenheter av det han kallar ”irrationell ortodoxi” från kristna missionärer (Yogananda, s. 38, min översättning). Hans upplevelse var att deras enda strävan var att han skulle låta sig konverteras till kristen. Enligt Yogananda var det först i mötet med sin mästare Yukteswar och dennes undervisning som han själv erhöll en djupare förståelse för Bibelns budskap (Yogananda, s. 38). Det var Yukteswar som genomförde Yoganandas andliga initieringsrit, *diksha*, samt gav honom namnet Yogananda vid avläggandet av sina munklöften. Sedermera var det också Yukteswar som gav honom Indiens högsta religiösa titel *Paramahansa*. Detta under Yoganandas återbesök i Indien år 1935 (SRF publicistnot, s. 1566–1567).

Yukteswar, författare till boken *The holy science*, berättar om sitt möte med sin mästare Lahiri Mahasayas mästare, *paramguru*, Mahavatar Babaji (Swami Sri Yukteswar, *The holy science*, Los Angeles: Self-Realization Fellowship, 1990. s. 4–5). Detta möte äger rum år 1894 i staden Allahabad i Indien under firandet av den hinduiska högtiden *Kumbha Mela*, föremål för omfattande besök av tillresta pilgrimmar. Bland alla besökare hade Yukteswar konstaterat en särskild grupp av människor, bestående av återkommande européer och amerikaner av olika konfessionell tillhörighet. Han menar att gemensamt för denna grupp var deras höga utbildningsnivå, flera framstående forskare inom naturvetenskap och filosofi. Vidare menar han att trots en intelligens som framstod så som högre än de flesta andra besökare, var många bland dessa oförmögna att se den väsentliga enheten i all religion. Detta på grund av deras trosbekännelser vilka hindrade deras förmåga att se grundläggande sanning, fortsätter han. Enligt Yukteswar fick han då instruktioner av Babaji att skriva en jämförande analys mellan öst och väst, mellan de hinduistiska och de kristna heliga skrifterna. Syftet med denna analys är enligt honom att påvisa det essentiellt enhetliga i alla

religioner: de fastslår samma sanning; de formulerar en enda metod för det interna liksom det externa livets evolution (bot, djupgående studier och meditation); de uttrycker ett och samma Mål. För att frigöra denna grundläggande sanning måste de materiella och de filosofiska skiljemurarna avlägsnas, menar Yukteswar. Det gör Yukteswar i boken genom att först presentera utvalda lärosatser, *sutratexter*, skrivna på sanskrit enligt sanskritterminologi. Sedan presenterar han sin tolkning på engelska med referens till korrelerande Bibeltexter (Yukteswar, s. 3–7). I enlighet med Kristi vilja hade Babaji vidare instruerat Yukteswar att han skulle sända Yogananda till honom för att förberedas inför sin mission i väst. Detta utgör enligt Yogananda fröet till hans mission av vilken arbetet med att författa en kommentar till det Nya Testamentet utgör en del.

Enligt Yogananda har Babaji tillsammans med Kristus utformat en frälsande metodologi anpassad för vår tidsålder, *kriya yoga*. Han menar att det är en beprövad och verifierad således vetenskaplig metodologi som erbjuder faktisk Gudskontakt, inträde i Guds rike. Vidare menar han att yogameditation är det nödvändiga andliga laboratoriet för en personlig verifiering av undervisning och träning. Det är där var och en själv kan realisera vad Jesus Kristus var och är fortsätter Yogananda (Yogananda, s. 242). Han mottog själv *kriya yoga* genom sin andliga initieringsrit från sin mästare Yukteswar. Genom sin sändning initierad av Kristus och Babaji, erhöll han det gudomliga mandatet att själv initiera lärjungar i *kriya yoga*. Ett mandat som innebär att själv acceptera egna lärjungar och därigenom åtagandet i de förbindelser uppgiften kräver. Enligt Yogananda innebär denna initiering ett evigt bindande ömsesidigt förbund som fullbordas först när den initierade nått sin frälsning vilka leder till Gudsrealisation, inträde i Guds konungarrike (Yogananda, s. 38–39).

Vi kan härigenom se hur Yogananda menar sig genom sin läromästare Yukteswar ha mottagit sitt uppdrag och sänts ut i världen av Babaji överlämnande sin mantel, hans yttre kallelse. Detta hade skett i enlighet med Kristi vilja, hans inre kallelse. Således sändes han av Babaji på Jesu Kristi uppdrag. För att kunna infria detta uppdrag behövde han lämna sin trygga klostertillvaro i Indien. Han hade själv genom sin andliga träning och initiering från sin mästare Yukteswar mottagit det han kallar en frälsande metodologi, *kriya yoga*. Enligt Yogananda är den instiftad av Babaji och Kristus anpassad för rådande tid vilken leder till faktisk kontakt med Jesus Kristus. Han menar att den är ett andligt laboratorium där var människa kan nå Gudsperception och själv verifiera sanningshalten i en undervisning. Under sin andliga träning hade han förberetts för sin mission och genom sin sändning mottog han det gudomliga mandatet att själv initiera kvalificerade lärjungar i *kriya yoga*. Hans uppdrag innefattade därigenom metafysisk undervisning, andlig träning och initiering. Det

inbegrep att återställa Jesu Kristi universella lära till den ursprungliga undervisningens avsedda innebörd. För detta innefattade hans uppgift att friställa den kristna läran från konfessionell trosbekännelse och påvisa den essentiella enhetligheten mellan alla religioner. Det gör han genom att undervisa Jesu Kristi lära jämsides med det han kallar yogans vetenskap som Bhagavan Krishna förkunnade. Som vi konstaterat har han förvaltat sin uppgift genom att etablera en organisation med en karaktäristiskt esoterisk struktur. I enlighet med detta uppdrag skriver han därför sin kommentar till det Nya Testamentet.

Vi måste då undersöka vidare hur Yogananda menar att Kristus valde att sända ut honom till västvärlden för detta uppdrag att återställa den kristna läran till dess ursprungliga undervisnings avsedda innebörd. Vidare behöver vi undersöka vad det innebär för uppdraget att Yogananda är hindu och vad det innebär att den kristna läran måste friställas från konfessionell trosbekännelse. Vi måste också undersöka hur Kristus enligt Yogananda har formulerat detta uppdrag.

Enligt Yogananda är Jesus lika levande idag i Anden, i Gud, som under sin verksamma tid på jorden, om än inte synlig för den ordinära personens fysiska ögon. Jesus framträder återkommande i kroppsligen inför mottagliga lärjungar så som Francis av Assisi, Theresa Neumann och många andra i både öst och väst. Enligt Yogananda betyder detta att Jesu Kristi gudomliga uppdrag i världen är pågående. Yogananda vittnar om hur han själv återkommande mottagit Jesus i både ande, kropp och person, bland annat under sitt arbete med kommentaren till det Nya Testamentet. Enligt Yogananda har Jesus i dessa möten uttryckt sin djupa oro för mänskligheten och att han önskar att ge sina följare de nödvändiga medlen för att kunna uppnå människans medfödda rätt till gudomlig frihet. Den gudomliga frihet som innebär inträdet i Guds konungarrike. Men Jesus är besviken då så många kyrkor och tempel grundade i hans namn saknar kommunion med Gud, den faktiska kontakten med Gud som han poängterade i sin förkunnelse. Yogananda menar att Jesus, genom sin undervisning, först och främst önskar att tempel byggs inom människan, i hennes själ. Detta menar han att Paulus understryker när denne skriver att ”er kropp är ett tempel åt den helige Anden” (1 Kor 6:19). Därifrån kan sedan yttre byggnader och församlingar byggas för gemensam bön och Gudsdyrkan. Enligt Yogananda har det i stället många gånger blivit tvärtom. Stora kyrkor och församlingar byggs upp men väldigt få själar är genom bön och meditation i faktisk kontakt med Kristus (Yogananda, s. xxvii-xxix).

Yogananda menar att Jesus Kristus var av födsel, blod och skolning oriental. Varande född, uppfostrad och verksam i Orienten behövde Jesus således också i sin

förkunnelse använda sig av den orientaliska civilisationens medel. Det vill säga dess språk och talesätt, traditioner, vanor och seder. Därför måste enligt Yogananda den som söker tolka Jesu universella undervisning göra det med ett sympatiskt perspektiv och öppenhet gentemot en orientalisk förförståelse. Då i synnerhet ur både den antika och nutida indiska civilisationens perspektiv. Det vill säga dess traditioner, filosofier och religiösa skrifter, samt omvittnade intuitiva metafysiska erfarenheter fortsätter han. Vidare menar han att även fast Jesu undervisning är universell, med en esoterisk förståelse framträder det hur grundad och genomsyrad denna undervisning är av den orientaliska kulturens essens. Därför är det enligt Yogananda av yttersta vikt att varsamt applicera Kristi lära i en västerländsk kontext. Detta menar han förutsätter en medvetenhet om att den kristna läran är sprungen ur den orientaliska atmosfären (Yogananda, s. 89–90).

Således menar Yogananda att i ljuset av Indiens heligas undervisning kan en riktig förståelse av Bibelns texter nås. Men för detta krävs enligt Yogananda en djup förståelse och kritisk granskning av denna undervisning och hur den applicerats. För det är inte i de kastburna, stendyrkande, förvrängda tolkningarna av hinduismen som utgör denna undervisnings ljus. Detta menar Yogananda är meningslös religiös vidskepelse och ynkliga uttryck av provinsialism. Sådana former av religiös förståelse har enligt Yogananda genom åren belagt både hinduism och kristenhet med skal som måste penetreras för att nå sanningens ljus. Han menar att det är i den inre esoteriska läran som hinduismens filosofiska frälsande visdom återfinns, bevarad i dess heliga texter *Vedas*, *Upanishaderna* och *Bhagavad Gita*. Men det är inte dessa texters skal som utgör dess sanningsbärande status, utan dess kärna. Denna kärna utgör Sanningens Essens, *Sanathana Dharma*, de eviga rättfärdighets principer vilka upprätthåller universum. Dessa principer hade enligt Yogananda givits till världen flera tusen år tidigare än tiden för Jesu födelse och har allt sedan bevarats i Indien.

Vidare menar han att Jesu undervisning i allt för stor grad gjorts om till en västerländsk sådan där dess esoteriska djup gått förlorat. Yogananda uttrycker att hans strävan är att i enlighet med Jesu Kristi vilja återställa en riktig syn på kristenheten så att den kan vara ett samlande aggregat för Jesu sanna undervisning, dess kärna. För att kunna göra detta måste man enligt Yogananda först skala bort både dess orientaliska och dess västerländska skal. Det orientaliska utgörande det inre skalet med dess betoning på den inre esoteriska läran, det västerländska utgörande det yttre skalet med dess betoning på den yttre exoteriska läran. För att skala bort det västerländska skalet måste man opartiskt och fördomsfritt friställa kristenheten från dess applicering av dogm och sekteristisk bekännelse (Yogananda, s. 90–91).

3.2. Sanning – den enda religionen

Sanning är i och med sig själv enligt Yogananda den enda egentliga religionen. Han skriver att ”sanning är en: exakt korrespondens med Realitet” (egen översättning, Yogananda, s. 242). En gudomlig inkarnation så som Jesus Kristus och Bhagavan Krishna kommer för att återställa Gudsrealisationen, den Enda religionen. De kommer inte för att bringa en ny eller exklusiv religion. Enligt Yogananda kan sanning formuleras på olika sätt av olika sekteristiska ismer, men den kan aldrig förbrukas av dessa. Ingen religiositet har ensamrätt över sanningen, varken orientalisk eller västerländsk. Sanningen manifesteras och förgrenas i oändlighet, men den har en fulländning vilken är den direkta erfarenheten av Gud, den enda verkligheten. Han menar att en människas frälsning är inte avhängd i vilken religiös domän hon är inskriven, eller i vilken kulturell kontext hon föddes in i. Detta är yttre former av religiositet, yttre skal. Sanningens essens, den inre kärnan, sträcker sig bortom alla yttre former. Enligt Yogananda denna kärna som står högst för förståelsen av Jesus i hans universella kallande av själar till Guds rike som finns inom dig (Joh 18:36, Luk 17:21, 1 Joh 4:16) (Yogananda, s. 89–94).

Vi kan således konstatera att enligt Yogananda uttrycker Jesus en oro för människan. Detta för att hon förlorat tillgången till innebörden av hans undervisning vilken avsåg att ge henne tillträde till Guds rike, Gudsrealisation. Det har skett när hans undervisning förflyttats från sin ursprungliga orientaliska kontext till den västerländska kulturen. Som en konsekvens har hans lära begränsats till yttre former av religiositet på bekostnad av de inre formerna som innebär den frälsande kunskapen och dess metodologi. Det var Jesu ursprungliga avsedda innebörd. Yogananda menar att trosbekännelserna förbinder Jesu lära till en kontext där denna kunskap inte är förvaltad.

Vi behöver således undersöka hur Yogananda ser på den orientaliska religiositeten i förhållande till den västerländska.

3.2.2. Orientalisk religiositet i relation till västerländsk enligt Yogananda

Enligt Yogananda är klimatet en yttre faktor som har påverkat orientalisk respektive västerländsk religiositet. Orientens klimat är varmt och överlevnad där kräver betydligt mindre ombonad än att leva i ett kallt västerländskt klimat. Därigenom ger orientens klimat ett större utrymme för individer att ägna tid med Gud i avskildhet i förhållande till västerlandet. Där måste man av nödvändighet jobba mycket mer för sin överlevnad. Yogananda menar att som konsekvens måste Jesu Kristi universella förkunnelse appliceras

med klokhet utifrån respektive klimats behov. Därför måste emfasen hela tiden riktas mot den kristna religionens principer, uteslutande de oväsentliga former av religiositet som adderats till kristenheten genom tiden. Enligt Yogananda betraktar man i orientalisk religiositet exoteriska religionspraktiker så som kyrkogång, predikan och teologiska studier av skrifterna så som andlig verksamhet på dagisnivå. Det syfte dessa exoteriska religionspraktiker fyller är att uppmuntra och betona vikten av att pröva religiösa övertygelser på den andliga universitetsnivån. Det sker enligt Yogananda i den vetenskapliga esoteriska meditationens laboratorium under en guides vägledning. En guide som själv funnit Gud i ljuset av sin egen själs varseblivning genom djupgående andlig ansträngning (Yogananda, s. 91).

Yogananda menar att den västerländska civilisationen har genom kristenheten räddats från att helt falla in i ateism och omoral. Den västerländska kristenhetens ecklesiologi med betoning på kollektivet har genererat enastående social och medicinsk hjälp till människor i behov. Däremot har den västerländska kristenheten uppnått förhållande lite i arbetet att uppväcka begäret till och tron på möjligheten att uppnå en personlig metafysisk upplevelse av Gud. Den orientaliska religiositeten lägger tyngdpunkten på den personliga direkta kontakten med Gud, Gudsrealisationen. Men den har i sin tur inte förmått uppbåda den organisatoriska förmågan för filantropiskt arbete. Yogananda menar att det är en nödvändighet att kombinera en organisations effektivitet och filantropiskt arbete med en personlig verifiering för att kunna förstå Jesu Krist lära. Denna personliga verifiering uppnås genom metafysiska studier och den faktiska Gudskontakten i meditationens tempel. Därigenom kan var och en själv realisera vad Jesus Kristus var och är. Dock är det inte tillräckligt om kristenhetens filantropiska materiella arbete är välorganiserat och framgångsrikt. Detta arbete måste ske med fokus på Gud och sanning och kommer att falla till korta om det saknar meditation och kunskap om dess metod för faktisk communion med Gud. Det samma gäller vice versa, om det senare saknar det förra fortsätter Yogananda. Således förutsätter enligt Yogananda realisationen av Jesu Kristi lära både andlig idealism och praktisk materialitet. Jesus vill först och främst att tempel etableras i människans själ, där hon kan gå in i Guds rike som finns inom. Sen kan hon etablera yttre tempel och kyrkor, platser där många kan samlas att ära Gud (Yogananda, s. 93–94).

Enligt Yogananda breder ett panorama av enhet ut sig i en förståelse för esoterisk sanning. Han påvisar hur den moderna tekniska utvecklingen som har nått kunskapen om att klyva en atom och ta vara på de subatomära energierna som genereras. En kunskap som tvingat mänskligheten att omvärdera sin syn på omvärlden. Han menar att det är en typ av inre kunskap som genererar yttre former. I positiv bemärkelse kan den användas till

utvinnandet av energi och således påverka människans överlevnadsvillkor. Det är även en kunskap som ignoranta maktutövare destruktivt kan använda för framställandet av kärnvapen. Detta är enligt Yogananda en signal som tydliggör att tiden nu är mogen för att separera kunskap från ignorans, sanning från falska övertygelser. Således menar han att med en förståelse för Jesu förkunnelse i harmoni med Indiens uppenbarade kunskaper kommer de praktiska metoderna för den intuitiva kunskapen om sanning genom Gudsrealisation återupplivas. För att besegra tvivel och vidskepelse är realiserad sanning och vetenskaplig kunskap människans säkra medel (Yogananda, s. 87–88).

3.2.3. Gudsperception, enligt Yogananda

Enligt Yogananda är alla världens uppenbarade sanna religioner baserade på intuitiv kunskap. Varje religion har en exoterisk, yttre, egenart och en esoterisk, inre, kärna. De exoteriska aspekterna utgörs av den offentliga bilden. Denna offentliga bild består av religionens moraliska föreskrifter, lärosamlingar, dogmer, avhandlingar, regler och seder. Syftet med dessa är att vägleda den allmänna befolkningen bland religionens följare. Den esoteriska aspekten inkluderar de metoder som fokuserar på själens faktiska kommunikation med Gud. Yogananda menar att den exoteriska aspekten är för den stora massan emedan den esoteriska är för de ivriga få. Det är religionens esoteriska aspekt som leder till intuition, den direkta kunskapen om den Transcendentia Realiteten, realisationen om Guds konungarike (Yogananda, s. 240).

Enligt Yogananda är den nödvändiga ”andra födseln” Jesus talar om för att se Guds konungarike den som tillåter oss inträde till landet av intuitiv perception av sanning (Joh 3:1–3). Yogananda menar att det Nya Testamentet må inte ha skrivits med ordet intuition, men det är fyllt med referenser till intuitiv kunskap. Enligt Yogananda presenterar de tjugo verserna beskrivande Nikodemos besök Jesu omfattande esoteriska undervisning relaterande till den praktiska kunskapen om saliga gudomliga medvetandets eviga rike (Joh 3:1–21). Enligt Yogananda är detta typiskt orientalisk kondenserad epigrammatiskt ordspråk. Han menar att dessa verser har till stor del tolkats till stöd för exoteriska läror. Exempel på det är dop av kroppen i vatten så som en nödvändighet för att inträda i Guds konungarike efter döden (Joh 3:5); att Jesus är den enda Guds Son (Joh 3:16); att enbart tilltro till Jesus är tillräckligt för frälsning, och att alla som inte tror så blir dömda (Joh 3:17–18). Sådan exoterisk läsning av skrift uppslukar i dogm universaliteten hos religion menar Yogananda.

Under sitt möte med farisén Nikodemos säger Jesus att ”sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född på nytt kan inte se Guds konungarike” (Joh 3:3–4). Enligt

Yogananda anspelar Jesus här genom sina ordval på sin förtrogenhet med den österländska läran om återfödelse, reinkarnation. Han menar att det är en av betydelseerna att uttyda i denna Jesu föreskrift, att en själ måste genomgå upprepade födslar till dess att den återuppväcks till realisationen av dennes medfödda perfektion. Enligt Yogananda är en själ bunden till sin kropp genom karma från flera livstider orsakad av materiella begär, beteende och vanor. Att vara ”född på nytt” menar han innebär att själens intuition öppnats i Gudsperception, därigenom inträtt i Guds rike. Således menar han att födas igen innebär mycket mer än bara att gå med i en kyrka och mottaga ett ceremoniellt dop. En tro att själen automatiskt inträder i ett änglalikt evigt tillstånd i himlen efter den kroppsliga döden är ett falskt hopp. För att en människa skall kunna inträda i Guds rike måste hon uppnå perfektion fortsätter han. Enligt Yogananda nås den genom avlägsnandet av de negativa karmaförvecklingarna från den individualiserade Gudsavbilden i hennes själ, hennes sanna själv. Han menar att det är innebörden när Jesus säger: ”Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig” (Matt 5:48) (Yogananda, s. 242–244). Jag kommer nedan att återkomma till vad begreppet karma innefattar enligt Yogananda.

Enligt Yogananda krävs det många livstider av fysisk, mental och andlig evolution för att lösa all karmaförveckling som blockerar själintuition, det rena vetandet vilket en förutan inte kan se Guds rike. Han menar att den principiella innebörden av Jesu ord till Nikodemos sträcker sig bortom den underförstådda referensen till reinkarnation. Det framgår av Nikodemos begäran om vidare förklaring då han faktiskt frågar hur en vuxen kan nå Guds rike, ”han kan väl inte komma in i moderlivet och födas en gång till?” (Joh 3:4). Enligt Yogananda utvecklar Jesus i de påföljande verserna hur en människa kan bli född på nytt i hennes nuvarande inkarnation. Jesus säger ”den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike. Det som har fötts av kött är kött, och det som har fötts av ande är ande” (Joh 3:5–6). Enligt Yogananda förespråkar aldrig Jesus om ett dop medelst vatten. Han menar att Jesus åsyftar här till den metafysiska principen om *Noumena* och *fenomena*, Ande och materia. Allt kött, det vill säga allt liv innehåller i sina celler vatten fortsätter han. Enligt Yogananda det innebär att en själ som identifierar sig så som kött kan genom meditation här och nu uppnå en ny födsel i Ande. Han menar att Jesus sade att vi måste återetablera vår förbindelse med Gud, vi måste födas igen. Människan kan endera följa reinkarnationens kringgående väg för att utarbeta sin karma. Eller så kan hon genom en metodologi så som kriya yoga och med hjälpen från en sann mästare uppväcka intuitionens gudomliga förmåga och känna sig själv så som själ, det vill säga att födas igen i Ande.

Genom den senare metoden kan hon se och inträda Guds konungarike i denna livstid fortsätter Yogananda (Yogananda, s. 242–244).

Yogananda menar att när en människa är väldigt ivrig att veta Sanning sänder Gud en mästare till henne. Genom mästarens hängivelse och Gudsrealisation planterar Gud sin kärlek i den personens hjärta. Mänsklig födsel ges genom ens föräldrar, emedan den andliga födseln är given av den Gudsordinerade mästaren fortsätter han. Enligt Yogananda kallas i den vediska traditionen det nyfödda barnet *kayastha*, vilket betyder ”kroppsidentifierad”. Han menar att en människas två fysiska ögon är överförda genom de fysiska föräldrarna emedan vid tiden för initiation, andligt dop, öppnar mästaren det andliga ögat, Gudsperceptionen. Genom mästarens hjälp lär sig den nyligen invigde att använda detta teleskopiska öga till att se Gud. Enligt Yogananda blir då lärjungen *dwija*, som betyder ”andragångs-född”. Han menar att det är samma metafysiska terminologi som Jesus använder. Därigenom är den materiabundna själen född en andra gång, i Ande fortsätter han. Yogananda menar att även i Indien har denna initiation från kroppslig medvetenhet till andlig medvetenhet blivit bara en formalitet, en kastelig ceremoni utförd på unga brahminpojkar av ordinära präster. Det är likvärdig med det symboliska ”Johannesdopet” medelst vatten fortsätter han. Men Jesus, likt stora hindumästare av antika och moderna tider, har enligt Yogananda förlänats det faktiska Andedopet ”med helig ande och eld” (Matt 3:11).

Enligt Yogananda kan en människa genom kriya yogameditation bli intonerad med Gud Fadern så som Kristus och helgonen. Han menar att därför skriver Paulus ”förstår ni inte att ni är Guds tempel och att Guds ande bor i er?” (1 Kor 3:16). Hon kan gå bortom det undermedvetna till det supermedvetna, och upplösa kroppens medvetenhet i Guds extas. Han menar att den varande intonerad med Guds immanenta närvaro i skapelsen, Sonen, kan därigenom intonera sitt medvetande med Faderns transcendenta medvetande. Det menar Yogananda är innebörden i Jesu ord när han säger ”ingen kommer till Fadern utom genom mig” (Joh 14:6). Han menar att den kan med rätta säga som Jesus: ”jag och Fadern är ett” (Joh 10:30). Den som kan göra detta är enligt Yogananda född igen. (Yogananda, s. 249–253).

3.2.4. Bibelsyn enligt Yogananda

Som vi konstaterat utgör Veda-skrifterna den enhetliga kunskapskällan, den indiska visdomen, de inom hinduismen kanoniserade heliga skrifterna. Vi har vidare konstaterat att enligt Yogananda behöver vi för att nå en sann förståelse av Jesu undervisning tolka denna i ljuset av den vediska visdomen. Vi behöver därför undersöka hur Yogananda

ser på helig skrift och hur han ser på relationen mellan hinduismens heliga texter och Bibeln. Vidare har vi konstaterat att Yogananda anser att den kristna läran förlorat sin kontakt med den orientaliska ursprungskontexten, vi behöver därför undersöka hur han ser på de kristna texternas kanoniseringsprocess.

Yogananda uttrycker att han ärar alla sanna religioners heliga skrifter så som sanna, påvisande en och samma Gud. Han menar att en helig skrift är den andliga sanningens ljudlösa vittnesmål. En gudsinkarnation, en gudomlig gestalt så som Jesus Kristus är i sanning en levande helig skrift. Han menar att detta fastslog Jesus själv med orden ”jag är vägen, sanningen och livet” (Joh 14:6). Enligt Yogananda bestod Jesu undervisning både av förkunnelse och statuerande ett exempel, därigenom en gudomlig gestalt själv utgörande en levande helig skrift. Han menar att all religiös skrift gemensamt att dess undervisning innehåller tre nivåer: en materiell, en mental och en andlig nivå. Rent teoretiskt går det att säga etik, psykologi och metafysik. Dessa tre nivåer delar religion med filosofi. Emedan när de tre nivåerna omsätts i praktik utgör det en religion, fortsätter han. Men det är enligt Yogananda en stor skillnad mellan teoretisk religion och dess faktiska praktik. Jag förstår det så som att han menar att det är en sak att intellektuellt förstå och förmedla Jesu ord om att vi ”skall vara fullkomliga, så som Fadern i himlen är fullkomlig” (Matt 5:48). Men det är en annan sak att vara fullkomlig och uttrycka Jesu ord genom sitt varande.

Betydelsen av dessa tre nivåer är enligt Yogananda identiska i de kristna och de hinduistiska skrifterna. Han menar att den materiella nivån av Kristi undervisning åsyftar till de eviga lagarna rörande människans fysiska och sociala kontext, hennes plikter och välstånd. Den mentala nivån tolkar appliceringen av Kristi undervisning för att utveckla människans tankar och moral, hennes psykologiska och intellektuella förmågor. Den andliga, metafysiska nivån tolkar Jesu undervisning om vägen till Guds rike i relation till människan så som varande en andlig varelse. Det vill säga varje människa är Guds odödliga barn, i sin essens en själ med evig gudomlig potential. Den personliga realisationen av detta innebär inträdet i Guds rike, varande ett med Gud. Det är enligt Yogananda den sanna betydelsen av Kristi återkomst. Han menar att den uppnås genom hängiven Gudskommunion. Undervisningens båda första nivåer är nödvändiga för att leva ett balanserat liv i enlighet med Guds vilja. Att leva i enlighet med Guds vilja är en förutsättning för människans frälsning fortsätter han. Men enligt Yogananda är det den tredje andliga nivån som är den överordnade i Jesu Kristi undervisning, så som i all helig text. Därför att det är den andliga realisationen som ytterst frälser människan från döden, från att tvingas födas igen (Yogananda, s. xxiv-xxv).

Yogananda skriver utifrån en historisk uppfattning att de heliga hinduiska skrifterna är nedtecknade och bevarade från en tid han kallar Gyllene tidsåldern. Han menar att dessa skrifter är sublimt sammanfattade i Bhagavad gita. Enligt hinduistisk astrologi var den Gyllene tidsåldern en tid där människans generella intellektuella förmåga var högre än den betydligt senare Mörka tidsåldern som rådde vid tiden för Jesu liv (Yogananda, s. xxv). Som vi redan konstaterat beskriver ”dharmas hjul” inom hinduismen hur Gud upprätthåller det skapade universum och dess världsförlopp. Dharma är enligt Yogananda Guds vilja, de eviga Rättfärdighetsprinciperna nedlagda i skapelsen. Han menar att Jesus hänvisar till med orden ”Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra. Vad Fadern gör, det gör också Sonen” (Joh 5:19). Dels genom de fasta ontologiska principerna och naturlagar som *samkhya* formulerar. Dels genom Guds balanserande skapelseprocess, vilken han menar är Guds vilja uttryckt som Tid. Tid inverkar genom cykliska föränderliga förutsättningar för det externa och det interna intellektuella livet, även kallat den elektriska världen (Yogananda, s. 355–357). Jag kommer att återkomma till detta nedan i avsnittet ”karma enligt Yogananda”.

Yogananda menar att genom kunskap baserad på astronomi kan beräkna var man befinner sig i de pågående upp- och nedstigande kosmiska skapelsecyklerna. Dessa kallas *Daiva Yugas*, som enligt Yukteswar betyder elektriska par. Han menar att dessa par består av två med varandra balanserande solsystem. Således förklarar hinduismen genom astrologi historiskt det religiösa livets rådande förutsättningar i den ständigt föränderliga externa världen, varande i enlighet med Guds vilja uttryckt som Tid. Detta mot bakgrund var i cykeln det aktuella historiska skeendet ägde rum, en cykel som består av 12,000 år uppåtstigande och 12,000 nedåtstigande år. Dessa är vardera uppdelade i 4 tidsåldrar, *Yugas*. Enligt Yukteswars beräkningar stod vårt solsystem som närmast Brahmas säte, *Vishnunabhi*, ca år 11,500 f.Kr. Då var dharma som högst, det vill säga den mentala kapaciteten som starkast, kallas den Gyllene tidsåldern, *Satya Yuga* eller den fjärde tidsåldern, som pågick under 4800 år. Således kom solen att vända i sin borte punkt och dharma var som lägst år 499, den mentala kapaciteten var då som svagast. Detta är den mörka tidsåldern, *Kali Yuga* eller den första tidsåldern, som Yogananda hänvisar till. Den pågick från ca år 600 f.Kr till år 1600. Då var människan oförmögen att uppfatta elektriciteten, *Sukshmathuta*, världen bortom den grövre materian. Den tid som följde och som vi nu befinner oss i kallas *Dwapara Yuga* eller den andra tidsåldern. Då steg människans förmåga så att hon blev förmögen att uppfatta elektriciteten, den finare materiella världen. Detta menar Yukteswar visar sig i den vetenskapliga och geopolitiska utvecklingen som följde vilken hade en massiv inverkan för

det mänskliga livets förutsättning (Yuktaswar, s. 12–15). Av utrymmesskäl kan jag i denna studie inte redovisa dessa beräkningar.

Enligt Yogananda uppfyllde Jesus sin mission genom att leva så som han undervisade. Därigenom blev frågan om vem Jesus var för att kunna göra det han gör väldigt viktig. Han menar att den *mörka tidsåldern* hade en negativ inverkan på människornas intellektuella förmåga att förstå Jesu undervisning och förmedla den vidare. Detta utgjorde en ytterligare orsak till att Jesu handlande blev en viktig del i vad som kom att berättas vidare om honom och hans undervisning fortsätter han. Vidare menar han att Jesus var väl medveten om detta och anpassade sin förkunnelse därefter, i synnerhet när han vände sig till den stora folkmassan och sina motståndare. Således formulerade sig Jesus enkelt och koncist för att nå ut med sitt budskap om Guds kärlek. Enligt Yogananda gör sig detta gällande i Jesu sammanfattning av *lagen och profeterna*, det vill säga det Gamla Testamentet, i det dubbla kärleksbudet (Matt 22:37-40) (Yogananda, s. 69).

Enligt Yogananda var Jesu budskap att förmedla Guds kärlek och Guds medling för att lätta på människornas lidande för alla tider, inklusive kommande mer upplysta sådana. Således rymmer hans undervisning också de yttersta metafysiska sanningarna. Han menar att Jesus initierade sina närmaste mest avancerade lärjungar i dessa kunskaper. Detta framgår tydligt i Uppenbarelseboken som exakt återger yogafilosofin menar Yogananda. Han menar att även lärjungarnas förkunnelse anpassades för den stora massan, eftersom Jesu kärleksmission vände sig till alla människor. En konsekvens av detta var att de narrativa berättelserna om Jesus blev särskilt viktiga då dessa var begripliga på ett materiellt plan och därigenom enkla att återge. Men ett narrativ som återger en historisk händelse som utspelar sig på det materiella planet lämnar ett spekulativt utrymme för det bortom det materiella och mentala planet, det andliga gudomliga planet. Många texter fyllde därför detta spekulativa utrymme med vidskepelse och lögn (1 Joh 4:1–6). Då dessa berättelser förflyttades från sin ursprungliga kontext blev de ytterligare föremål för förvrängning. Detta då de dels skulle förstås i en annan kulturell kontext, dels översattes till andra språk fortsätter han. Enligt Yogananda var en konsekvens av detta att många falska texter om Jesus cirkulerade. Vissa var falska på grund av den ursprungliga textförfattarens oförmåga att förstå Jesu undervisning. Vissa berättelser var påhittade lögn, vissa medvetna förvrängningar för att uppnå ett önskvärt budskap enligt en önskvärd lära. Oavsett sanningshalt etablerade sig dessa historiska texter till legender, de fick egna liv fortsätter han (Yogananda, s. 70–72).

Enligt Yogananda var man i det uråldriga Indien medveten om problematiken med historiska texter, de blir till legender och sanningen går förlorad. Han menar att därför är

den indiska visdomens texter koncist formulerade genom symbolik och meningsbärande mytologi. Därigenom har man i Indien kunnat bevara dessa texters koder och principer genom tiderna, även under tider av främmande länders maktutövning och filosofisk påverkan menar Yogananda. Enligt Yogananda är det den principiella förklaringen till att Jesus använde sig av många liknelser i sin undervisning (Yogananda, s. 66).

Enligt Yogananda fanns det vid tiden efter Jesu död fanns en mängd berättelser om Jesu liv och om hans undervisning, vilket han menar evangelisten Johannes vittnar om (Joh 21:25). Av dessa finns idag ett fåtal bevarade. Utöver de 27 kanoniserade texter som återfinns i det vi idag känner som det Nya Testamentet återfinns också ett antal så kallade apokryfa texter. Yogananda menar att de tidiga kyrkofäderna och koncilierna hade en grannliga uppgift att fastställa vilka texter som var sanna. Detta för att fastslå dels den sanna berättelsen om vem Jesus var och vad han gjorde, dels för att fastslå en enhetlig sann kristen lära (Yogananda, s. 66). När Jesu väckelserörelse hade förflyttats från sin ursprungliga kulturella kontext och rörde den sig i alla riktningar, både geografiskt och idémässigt. Det var dock i den västliga riktningen som Jesustraditionen fick sitt starkaste fotfäste, bort från sin ursprungskontext. Det som var gemensamt var att man delade erfarenheten av frälsning genom Kristus. Således fanns det vid den tiden en mängd olika traditioner om Jesus och läror som pekade i olika riktning (Yogananda, s. 67–69).

Enligt Yogananda behövde man för detta urskilja vilka texter och läror som var sanningsenliga och vilka som var fiktion, sprungen ur ignorans och vidskepelse. Han menar att de texter och läror som autentiserades var de som bäst försvarade den nya läran som det kristna budskapet och vittnesmålen om frälsning bar. Det vill säga att man säkerställde att det omvittnade frälsningsbudskapet verkligen kom från Gud. Högst bland dessa läror stod konceptet av vem och vad Jesus måste vara och vad han gjorde för att otvivelaktigt kunna presenteras som Guds fulländade son fortsätter Yogananda (Yogananda, s. 67–69). Författaren Joseph Ratzinger menar i boken *Introduktion till kristendomen* att kristna stod inför ett vägval efter att man lämnat sin ursprungliga kontext i Palestina (Ratzinger, ”Introduktion till kristendomen”. (2018), s. 133). Vägvalet stod mellan den grekiska religiositeten och den grekiska filosofin för att söka en förklaringsmodell gemensam i sin nya kulturella kontext. Valet föll på den grekiska filosofin vilken läran om att Kristus är av samma väsen som Gud, *homoousios*, vittnar om (Ratzinger, s. 134). Enligt Singhal är den exklusiva konfessionella innebörd som kristenheten givit titeln Guds son en senare konstruktion, vilken tillskrivits Jesus så som Guds enfödde son. Han menar att både det Gamla Testamentet och det Nya Testamentet tillskriver kung David titeln Guds son (2

Samuel 7:14, Ps. 2:7, Luk 3:38). Även Efraim tillskrivs titeln (Jer 31:9). Vidare enligt Singhal var Guds son en titel som förekom i den hellenistiska världen. Bland annat Platon och Augustus ansågs vara guden Apollos söner (Singhal, s. 97). Vi kan se att även Jesus tillskriver de som håller fred som "Guds söner" (Matt 5:9), och i Johannesevangeliet beskrivs de som tog emot Gud så som "Guds söner" (Joh 1:12). Vidare tillskriver Paulus de som lever av Guds ande som "Guds söner" (Rom 8:14). Av utrymmesskäl kan jag i denna studie inte utveckla detta.

Enligt Yogananda präglades den *mörka tidsåldern* av politisk instabilitet med våld och förföljelser. Detta gällde också den tidiga kyrkans män där både texter och förkunnare brändes på bål, ibland bildligt, ibland bokstavligt. Således att delta i processen av att fastställa helig text och lära var förenat med risk för uteslutning från kyrkan med dess framväxande makt. Enligt Yogananda utgör detta en tolkningsgrund som inte undanröjer tvivel i fastställandet av vad som är sant om Jesu liv och vad som är saga. Han menar att de medförde konsekvensen att de exoteriska läror blev de vedertagna kristna läror, dogmer så som treenighetsläran och moraliska föreskrifter. Detta blev på bekostnad av esoteriska läror och de texter som behandlade dessa. Detta var enligt Yogananda en konsekvens av att Jesu undervisning separerades från sin orientaliska kontext (Yogananda, 66–69). Vi behöver i detta sammanhang ta i beaktning att det första konciliet i Nicaea år 325 sammankallades av den romerska kejsaren Konstantin. Högt upp på dagordningen för Konstantin stod uppgiften att söka ena det romerska riket som då var splittrat både politiskt och religiöst. Konstantin hade själv genom en uppenbarelse funnit övertygelse att han skulle kunna ena det romerska riket under den kristna läran. Denna händelse betraktas allmänt som kristendomens födelse, det vill säga då kristen religiositet förenades med statsmakt.

De 27 kanoniserade texterna berättar väldigt lite om Jesu barndom. Lukasevangeliet berättar att Jesusbarnet "växte och fylldes av styrka och vishet, och Guds välbehag var med honom" (Luk 2:40). Men under åren då Jesus är omkring 14 till 30 år gammal är evangelierna helt tysta om honom. Yogananda menar att det är ytterst anmärkningsvärt om ett barn som redan vid 12 års ålder undervisade i Jerusalems tempel så att "åhörarna häpnade" (Luk 2:46-47). Enligt Yogananda finns det idag i Indien ett antal bevarade traditioner och texter som behandlar både Jesu födelse, barndom och så kallade okända år. Han menar att den kristna traditionen säger att de österländska stjärntydarna som besöker Jesusbarnet var *mager* (μάγοι på grekiska) (Matt 2:1). Magerna utgjorde ett prästerskap från zoroastrismen i det antika Medien och Perserriket. De antas vara tre till antalet utifrån de tre gåvorna "guld, rökelse och myrra" (Matt 2:11). Enligt Yogananda finns

det traditioner i Indien att de i var visa män från Indien, auktoritativt erkända nedtecknade i antika manuskript. Han menar att gåvorna de medförde är typiskt indiska, de ges när ett barn av särskild andlig dignitet föds. Den stjärna i öster som de följde är enligt Yogananda intuitionens perception, det andliga ögat (Hes 43:1–2, Luk 17:21). Han menar att de kunde genom sin uppväckta intuitiva förmåga ledas till stallet i Betlehem (Yogananda 56–59). Författaren Henry Heras är en historiker och jesuitpräst som i boken *The Story of the Magi* argumenterar för att de vise männen var indiska profeter, *rishis* (Heras, ”The Story of the Magi”, (1954), s. vii). Heras menar att evangelisten Matteus inte benämner dessa med begreppet *mager* (μάγοι) för att identifiera dessa så som zoroastrianska präster från Persien. Om så vore fallet skulle den patristiska traditionen ha identifierat magerna så som tillhörande Persien, vilket den inte gör enligt Heras. Han menar att Matteus använder begreppet mager för att påvisa visdomens gåva bland dessa profeter. Därför är ”vise män” en väldigt passande översättning menar Heras (Heras, s. 6–12). Enligt Heras lokaliserar den antika kristna texten ”Opus Imperfectum in Matthaeum” aposteln Tomas i Magernas land. Heras menar att enligt vedertagen kristen tradition och historisk forskning kom den kristna läran kort efter Jesu död till Indiens västra kust med aposteln Tomas. Att Indien var området för aposteln Tomas prästerliga verksamhet var de antika författarna väl förtrogna med menar Heras. Enligt Heras skriver kyrkofadern Hieronymus (347–420) att Tomas förkunnade evangeliet i magernas land tills det att han dog (Heras, s. 63–66). Heras menar att gåvorna de vise männen medför är utom tvivel indiska, det har aldrig varit en persisk tradition (Heras, s. 40–43). Det finns annan forskning som pekar i olika riktning i denna fråga, jag kan av utrymmesskäl inte utveckla det i denna studie.

Yogananda menar att de indiska mästarna kom till Jesus och Jesus besvarade deras besök. Enligt Yogananda finns det i kloster i Tibet bevarade texter som berättar om hur Jesus var i Indien från det han var 14 år till det han var 28 år gammal. Han menar att Jesus spenderade dessa år i trakterna kring Himalayabergen förkunnande sitt budskap. Enligt Yogananda omnämns Jesus i dessa som ”Saint Issa from Israel, in whom was manifest the soul of the universe” (Yogananda, s. 80). Dessa krönikor finns nedtecknade och publicerades år 1894 under titeln ”The unknown life of Jesus Christ”, av Nicholas Notovich. Dessa krönikor har enligt Yogananda senare validerats av Swami Abhedananda i ”Journey into Kashmir and Tibet” (1922), och Nicholas Roerich i ”Heart of Asia” och ”Altai-Himalaya” (1929). Enligt dessa manuskript och enligt Yogananda är namnet ”Issa”, eller ”Isa”, det samma som Jesus, bara en annan stavning. Även i Koranen stavas Jesus på detta sätt.

Yogananda menar att Isa, eller Isha, är det samma som gudsnamnet Ishwara, betydande ”Herre” (Yogananda, s. 84–85).

Vi kan härigenom sammanfattningsvis säga att enligt Yogananda är de heliga indiska skrifterna är bevarade från en Gyllene tidsålder, texter han menar är sublimt sammanfattade i Bhagavad gita. Han menar att Jesus själv förkroppsligade till fullo den eviga Visdomen. Enligt hinduistisk astrologi menar Yogananda att det vid tiden för Jesu verksamhet rådde en kosmisk period han kallar den mörka tidsåldern, vilket Jesus anpassade sin undervisning utifrån. Således påverkades omgivningens förmåga att uppfatta och traderade vidare hans undervisning. Som en konsekvens menar han att Bibeln förlorade sin esoteriska lärobetoning när kristenheten förflyttades från sitt orientaliska ursprung och sin förankring med den indiska visdomen. Vi har konstaterat att det finns historisk forskning som stöder kontakt mellan Jesus och indiska religiösa företrädare.

Således menar Yogananda att yogafilosofin i Bhagavad gita formulerar en större teologisk precision och vetenskaplig metodik än Bibelns texter. Men Yogananda behandlar Bibeln och Bhagavad gita som jämställda båda kompletta heliga skrifter, formulerande de eviga sanningarnas principer om livets vetenskap och levandets filosofi. I sin jämförelse av principer för etik, psykologi och metafysik finner Yogananda de två skrifterna överensstämma punkt för punkt. Därigenom kan vi förstå Yoganandas uppdrag att återställa Jesu undervisning till dess avsedda innebörd innebärande att påvisa Bibelns enhet med och bakgrund i indisk visdom.

3.3. Karma enligt Yogananda

Karma är som vi konstaterat ett karaktäristiskt hinduistiskt begrepp. Jacobsen menar att för en kristen kan det förstås som tio Guds bud. Frälsning enligt hinduismen innebär att själen återförenas med Gud, för evigt befriad från återfödelse och inte längre bunden till karma. Vi har vidare konstaterat att enligt Yoganandas innefattar hans uppdrag att ge till människor en metodologi som friställer ens bundenhet till karma. Således behöver vi undersöka hur Yogananda redogör för begreppet karma.

Enligt Yogananda är karma den kosmiska kausalitetslagen om handling och effekt. Hela den tidsbundna skapelsen lyder under denna världsordning. Han menar att varje människa, varande den högst stående livsformen i skapelsen, rationell med en fri vilja, är skyldig att fullborda sin karma. Vidare menar han att Paulus åsyftar det när han skriver ”vad

man sår får man också skörda. Den som sår i sitt kött skall skörda förgängelse ur köttet, men den som sår i anden skall skörda evigt liv i anden” (Gal 6:7–8).

Enligt Yogananda är det Gud som instiftat, övervakar och verkställer karma. Detta gör Gud passivt genom sin närvaro immanent i skapelsens alla partiklar och själar (Joh 5:22). Han menar att Gud är all skapelses Orsak, den skapade världen är således ett resultat av Guds skapandehandling. Således är skapelsen orsakad verkan. Orsak och verkan i skapelsen är en oskiljaktig kontinuitet och därför en lag. En handling blir en effekts orsak, vars verkan blir en följande orsak i en kausal kedja. Detta utgör kausalitetslagen. Enligt Yogananda är karma en moralisk kosmisk ordning som inbegriper avsikten bakom en människas handling. Han menar att det understryker Jesus när han säger ”döm inte, så blir ni inte dömda” (Matt 7:1–6). Det vill säga varför och hur människa applicerar alla sina förmågor utifrån rådande förutsättning under vilken handlingen utförs. Organisk materia, bakterier, växter och djur är själar som inte aktivt lyder under karma. Dessa har ännu inte förmågan att tänka etiskt och moraliskt utan handlar i huvudsak i enlighet med sin arts instinkt. Därför lyder de enbart passivt under karma, detta då deras livsförutsättningar ändå styrs av karma menar Yogananda (Yogananda, s. 144).

Enligt Yogananda räknas som handling räknas mental och fysisk aktivitet, i tanke, ord och gärning. Varje handling producerar ett resultat. Detta resultat placeras i den handlandes sinne som en mental tendens, ett begär, vilket han kallar ett karmafrö. Han menar att när så en miljö förutsättning är den rätta gror detta karmafrö till att orsaka en effekt. Det vill säga att vid rätt kosmisk tidpunkt genererar den mentala tendensen en handling, begäret drar personen mot begärets uppfyllelse eller dess upplösning. Enligt Yogananda är det bara Gud som vet när den rätta tidpunkten är inne och vilken form karmakonsekvensen antar. Karma skulle inte fungera om syndaren vet när konsekvensen för dennes synd skall infrias, eller vilken form konsekvensen kommer att anta. Annars skulle en syndare kunna undvika konsekvensen från sin synd argumenterar Yogananda. Karma är således inte en bokstavig öga-för-öga tand-för-tand kausalitet, utan karma är en moralisk kausalitetslag menar han (Yogananda, s. 465).

Enligt Yogananda är det bara Gud instiftaren som av nåd också kan avskriva en person sin karma. En människa kan ta på sig en annan människas negativa karma. Han menar att det är den principen Jesus åsyftar när han säger att vi skall vända den andra kinden till (Matt 5:39). Enligt Yogananda innebär det att vara distributörer av Guds nåd, ge syndernas förlåtelse. Han menar att en människa kan också upplösa egen negativ karma i den religiösa riten, yoga. Det är karma som frambringar en människas återfödelse, hon återföds så att hon

kan fullborda sin karma och sitt begär att återförenas med Gud. Därigenom når hon fullständig frihet, frälsning. Således utgör den kausala lagen karma den principiella grunden till reinkarnation och grunden för läran om reinkarnation fortsätter han (Yogananda, s. 36).

Varje handling återföder enligt Yogananda en effekt och varje begär drar någon mot begärets uppfyllelse eller dess upplösning. Gud skaparen och frälsaren är godheten själv och källan till allt gott, allt som är gott kommer från Gud. Gud, som är nådefull och allsmäktig, har fött var själ med en inneboende längtan och möjlighet till att fullt ut befriad återförenas i Honom menar han. Enligt Yogananda var Guds ärkeängel en självständig skapandekraft för att skapa Guds kosmiska dröm, skapelsen. Men denna ärkeängel framkallade reinkarnation och blev den rebelliska förföljaren av det ändliga, Ondskan. Denna Ondska bunden av kausalitetslagen kallar Bibeln för Satan och Djävulen menar Yogananda. Detta utgör den principiella grunden om människans fall. Enligt Yogananda är reinkarnation en kosmisk princip som är instiftad av Gud allsmäktig, Skaparen, den nådefulla Frälsaren. Denna princip är dynamiskt bunden till karma. Han menar att Satans strävan är att genomsyra den ändliga skapelsen med separation från Gud. En själ kommer att tvingas till att återfödas till den materiella världen så länge den missbrukar sin fria vilja och skuldsätter sig med negativ karma, Guds vrede. Således leder reinkarnation till döden, om och åter igen. Men genom reinkarnation har Gud begränsat Satans makt till det ändliga, det skapade. Därigenom har varje själ ett oändligt antal möjligheter att leva i det Eviga, inte längre bunden till världen.

Yogananda menar att Jesus själv demonstrerar genom sitt liv de konstanta val som människan måste göra mellan det goda och det onda. Trots att han själv var oskyldigt anklagad och dömd missbrukade han inte sina gudomliga krafter utan ”förlät dem” på korset (Luk 23:34). Enligt Yogananda är det principen om reinkarnation Jesus tydligt hänvisar till i Uppenbarelseboken när han säger: ”den som segrar skall jag göra till en pelare i min Guds tempel, och han skall aldrig mer lämna det” (Upp 3:12). Han menar att här säger Jesus att när en själ övervinner sina dödliga begär genom andlig disciplin blir han en odödlig pelare i Guds eviga rike. Den som har uppfyllt alla sina begär i Gud är inte längre bunden av de otillfredsställda begärens kraft till karmatiska reinkarnationen för att åter födas till döden på jorden. Enligt Yogananda säger Jesus därför att ”sannerligen, du slipper inte ur förrän du betalt till sista öret” (Matt 5:26) (Yogananda, sid. 673–674).

Vi har således konstaterat att enligt Yogananda är det genom Gudsfrånvändhet, en människa binds till karma och att det är Ondskan som framkallat denna bundenhet. I denna studie kan jag av utrymmesskäl inte undersöka hur Yogananda redogör för vad Ondskan är ur

ett skapelseteologiskt perspektiv. Däremot behöver vi undersöka vidare hur Yogananda redogör för Ondskans funktion i förhållande till karma.

3.3.2. Ondskan och karma enligt Yogananda:

Goda karmafrön är enligt Yogananda goda tendenser vilka genererar goda handlingar, vilka därmed genererar goda tendenser. Detta är positiv karma. Likaså är onda frön onda tendenser vilka genererar onda handlingar, vilka i sin tur genererar onda tendenser. Detta är negativ karma sprungen ur det Bibeln kallar synd, negativa karma kallas i Bibeln för ”Guds vrede”, menar han (Yogananda, s. 465). När författaren Frank J. Matera i boken *New Testament Theology* behandlar begreppet Guds vrede i skriver han bland annat: ”This wrath of God is a cosmic event that humanity can see and experience in the results of its own sinful behavior. But it is not to be construed as an emotion, as if God became angry with humanity. Rather, it is God’s just and impartial response to sin. The wrath of God is the consequence of, and the punishment for, sin (Frank J. Matera, ”New Testament Theology”, 2007, s. 172-173). Negativ karma kallar Yogananda ”subjektiv ondska”, negativa konsekvenser orsakade av människans brott mot universums kosmiska ordning och naturens lagar (Yogananda, s. 135).

Yogananda skiljer på individuell karma, kollektiv karma och universell karma. Individuell karma korresponderar till det egna handlandet och de egna begären. Kollektiv karma korresponderar till handlandet och begären inom sociala enheter. Enligt Yogananda utgör en sådan social enhet ett kollektiv, en grupp individer sammanbundna genom en aktiv eller passiv lojalitet. De handlingar som utförs av en eller flera medlemmar inom den sociala enheten genererar karmakonsekvenser för samtliga medlemmar av den sociala enheten. Därigenom påverkar allt handlande inom det sociala kollektivet direkt den enskilda människan och hennes livsförutsättningar enligt Yogananda (Gen 6:5–8, Joh 9:1–5). Universell karma korresponderar till *dharms hjuls* inflytande över människans rådande förmåga. Dharma genererar en universell magnetisk kraft som har en direkt gravitationseffekt på människans rådande livsförutsättningar menar han. Den negativa effekt och det negativa inflytande dharma har på människans mentala förmåga är också subjektiv ondska enligt Yogananda (Yogananda, s. 1006–1007). Människan med sin fria vilja är subjekt som orsakar negativ individuell och kollektiv karma. Gud styr dharma och är således subjekt för negativ universell karma, enligt Yogananda. Således menar han att negativ individuell, kollektiv och universell karma samtliga utgör *subjektiv ondska*, Guds vrede (Yogananda, s. 137).

Yogananda skiljer på *subjektiv ondska* och *objektiv ondska*. Den objektiva ondskan är enligt Yogananda en medveten självständig kraft, Guds motpol i den ändliga

skapelsen. Ondska är objektet för den objektiva ondskan, att vända allt bort från Gud. Därför kallas den objektiv, den står i opposition till Gud. Den objektiva ondskan är en självständig entitet med fri vilja som inte påverkas av människans handlande. Däremot påverkar den människan i hennes handlande. Genom sin påverkan kan denna ondskan verka i människan som det falska subjektiva medvetandet. Därigenom är denna objektiva ondskan även verksam som subjektiv ondskan. Detta gör denna ondskan genom att fresta människan till att väcka begär i henne till det onda i den tidsbundna föränderliga världen (Lukas 4:1–2). Det är denna objektiva, separerande kraften i skapelsen som Bibeln kallar Satan och Djävulen menar Yogananda (Yogananda, s. 153).

Författaren Walter Brueggemann menar i sin bok *Theology of the Old Testament* att man i Bibeln kan identifiera tre former av ondskan (Brueggemann, "Theology of the Old Testament", (1997). s. 157). Ondskan är en pågående realitet att förhålla sig till, i väntan på Messias eller Jesu återkomst. Enligt Brueggemann är Israels tro präglad av en pastoral realism, livet här och nu. Tron tar i huvudsak plats i livets dagliga skeenden, mitt bland allt existerande. Det är således inte av nödvändighet frågor om det bortom det fysiska som behandlas i en text. Snarare i dessa fall behandlas det gudomliga utifrån det mänskliga livets horisont. Detta kallar Brueggemann för "israels pastorala realism" Brueggemann (egen översättning, Brueggemann, s. 159). Han menar att det som vi läser i det Gamla Testamentet att det dagliga livet möter då, det är detsamma som vi möter nu, ondskan och lidande. Det är problem, vrede och destruktivitet, som till synes verkar härja fritt och okontrollerat. Brueggemann menar att ett enkelt svar på detta skulle vara att all ondskan är en konsekvens av synd. Men om mänskligt felande är betydelsen för synd, då skulle det mänskliga felandet vara orsak till all ondskan. Det avfärdar israel, det vill säga det är inte förenligt med det Gamla Testamentet. Därför att ondskan är bara där och rättfärdighetskampen mot den är pågående. Ibland är den orsakad av människans synd, ibland så som given, ibland också orsakad av Gud. Vad som är klart är att Gud ännu inte för evigt utplånat den fortsätter Brueggemann (Brueggemann, s. 159).

Vi kan därigenom konstatera att kausalitetslagen karma är enligt Yogananda skapelsegiven ordning, en etisk princip som binder människan till den dödliga världen och återfödelse. Han menar att alla handlingar, alla tankar, ord och gärningar, passerar genom den absolut rättvisa automatiserade kosmiska lagen. Var och ens rättfärdighet har orsakats av var och en själv, avseende det inre livet. Därför att de yttre förutsättningarna har var och en subjektivt själv orsakat, men de yttre förutsättningarna har också orsakats av andra och av

den objektiva ondskan, Djävulen eller Satan. För att inte människan skall kunna förbli i döden för evigt har Gud av nåd instiftat principen om reinkarnation. Därför att Gud har lovat att inte upplösa skapelsen förrän alla själar befriats. Därigenom har Gud begränsat Ondskans makt begränsats till den ändliga världen. Vi kan vidare konstatera att Yogananda anser att det Nya Testamentet, om än inte användande termen.

3.4. Soteriologi enligt Yogananda

När man undersöker de historiska materialen, både Bibelns texter och andra traditioner, som berättar om Jesu liv och undervisning måste man enligt Yogananda göra detta mot bakgrund av varför Jesus föddes. Det vill säga Jesu uppdrag, varande sänd av Gud för människans frälsnings skull. Yogananda menar att man behöver väga berättelserna om Jesus mot det som är förenligt med en frälsare för att kunna avgöra texternas sanningshalt. Enligt Yogananda förkroppsligade Jesus de eviga sanningarna och Jesus fastslog detta själv genom orden ”jag är vägen, sanningen och livet” (Joh 14:6). Yogananda menar att Jesus varande sann gud och sann människa manifesterade vägen till Guds konungarike, både genom sina föreskrifter och genom sitt handlande. Enligt Yogananda uppmanar både Jesu föreskrifter och Jesu handlande unisont att människan både skall och kan bli som honom. Yogananda menar att det är det Jesus fastslår med orden: ”ta på er mitt ok och lär av mig som har ett mildt och ödmjukt hjärta” (Matt 11:29, ”om någon vill gå i mina fotspår måste han förneka sig själv och varje dag ta sitt kors och följa mig” (Luk 9:23), ”som jag har älskat er skall ni också älska varandra” (Joh 13:34), ”den som tror på mig, han skall utföra gärningar som jag” (Joh 14:12) Att reducera Jesus till en karismatisk andlig lärare eller ordinär profet menar Yogananda är både felaktigt och kommer att förvränga förståelsen av hans liv och undervisning (Yogananda, s. xxvi-xxvii).

Enligt Yogananda består detta universum och dess liv av både olösta och lösbara mysterier skapat av Guds omnipotens, Guds allestädes närvarande allestädes vetande essens. Han menar att det skulle det vara en överväldigande uppgift att hantera detta liv om det inte vore för Guds sändebud. Utsända av Gud till jorden för att vägleda människan talar dessa sändebud med Guds auktoritet och röst. Dessa är Guds nådefulla handlingar, Guds välgörenhet som låter sig manifesteras. Gud tar plats hos människan för hennes frälsnings skull, det är Guds vilja fortsätter han. Enligt Yogananda är dessa Guds frälsande handlingar gudsinkarnationer, *avatarer*. Han menar att därigenom låter sig Gud inkarneras på jorden genom att nedstiga i en upplyst människa, i en person varande fullständigt eller delvis frälst, havande fullständig eller partiell Gudsrealisation (Yogananda, s. 2–3).

Enligt Yogananda är Gud Ande (Joh 4:24, 2 Kor 3:17, 1 Tim 1:17). Anden är evig, allestädes närvarande och oföränderlig, utan vare sig kroppslig eller himmelsk form. När Anden manifesterar skapelse blir Anden till Herren Gud skaparen, Gud Fadern. Inte heller då antar Gud en form i vilken Han förmäler sig att vara bland alla sina varelser. Utan när Gud låter göra sig känd uppenbarar sig Gud genom gudomligheten i en agent, ett värdigt instrument, ett medium mellan Gud och människan. Yogananda menar att det är många profeter som vars röster tjänat som medium mellan Gud och människan så som partiella inkarnationer i själar som känner Gud. Dessa är sända av Gud men ännu inte fullständigt frälsta själar. Därför är de också bundna genom *karma* till att återfödvas som människa. Enligt Yogananda kallas de i de indiska skrifterna profeter, *khandavavatar*. Han menar att långt mer sällsynta är de inkarnationer av de varande frälsta, fullkomliga personer varande ett med Gud med absolut Gudsrealisation. Dessa personer, vilka de hinduiska skrifterna kallar *purnaavatar*, återföds till jorden enbart för att de är vigda och sända av Gud för att uppfylla sin mission fortsätter Yogananda (Yogananda, s. 4–6).

Guds medvetande är enligt Yogananda Ljus, ”Gud är ljus” (Joh 1:4, 1 Joh 1:5). Yogananda menar att det Gudsljuset är den Universella Kristus, Sonen, fördold immanent i all skapelse vilken gör Sig synlig för människan genom att sända en *avatar*. Yogananda menar att Gud gör det av nåd för att återställa rättfärdigheten hos människan, vilket sker när ondskan tagit över på jorden på bekostnad av hennes dygd. Yogananda menar att genom en sådan upplyst själs individualitet låter sig Guds eviga medvetande beklädas som människa, Guds osynliga Ljus blir synligt, Gud inkarneras (Joh 1:14). Benådad med gudomlig natur är dennes karaktäristiska personlighet ändamålsenlig för inkarnationens tidpunkt och dess syfte. Genom utsändandet av sina avatarer bryter Gud in i tiden och därigenom tar Gud, Hans som är kärlek, plats hos människan (1 Joh 4:7). Enligt Yogananda statuerar dessa gudsinkarnationer en exemplarisk förebild, undervisar och vägleder den vilsna människan åter till Guds konungarrike. Yogananda menar att utan detta inbrytande i tiden vore det knappast möjligt för människan att ta sig ut ur världens vilseledande mörker. Enligt Yogananda kommer Gud att komma om och åter igen genom sina upplysta profeter för att inte Hans förblindade barn skall för all tid bli fast i denna förvirrande och vilseledande värld. Enligt Yogananda är vägen till Gud det osynliga Gudsljuset, vilket genom Kristi ära blev synliggjort i Jesu form. Jesus sade själv: ”Fader, förlåt dem, de vet inte vad de gör” (Luk 23:34). Dessa ord menar Yogananda kan ses som Jesu egna signatur på sitt unika liv som Guds älskande medlidandes inkarnation (Yogananda, s. 5–6).

Yogananda menar att dessa periodiskt återkommande gudsinkarnationer är en del i det han kallar Guds stora frälsningsplan. Inför en sådan födsel finns således himmelska tecken inskrivna i profetior. Enligt Yogananda kan upplysta personer, helgon med en i själen uppväckt gudsintuition, uttyda sådana tecken om framtida händelser. Om det är i enlighet med Guds vilja kommer ett sådant helgon tillkännage denna kommande händelse. Han menar att Gud är medveten om att Hans barn behöver Hans närvaro bland dem. Sådana profetior är ett bland många sätt Han försäkrar människan om det. Enligt Yogananda gör det sig gällande i det Gamla Testamentet om Jesus kommande födelse (Jes 7:14, 52:13, 15, 53:6, 8, 12). Han menar att genom uppväckt Gudsintuition kunde de vise männen tolka skrifterna och ledas till stallet i Betlehem (Yogananda, s. 3–6). Härmed fastslår Yogananda att Jesu födelse var en del i Guds stora frälsningsplan (Yogananda, s. 108).

”Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner” (Joh 15:13). Enligt Yogananda beskriver Jesu ord den exceptionella missionen Jesus själv axlade. Han menar att kärnan i det han kallar Jesu kärleksmission var Guds försoning. Den var för att lindra människornas lidande som orsakats av deras handlande. Enligt Yogananda är Jesu Kristi liv och gärning Guds inkarnation som kärlekens manifestation för människans frälsnings skull. Han menar att Jesus kom för att ge uttryck för Guds förlåtelse och medkänsla. Därför att när Gud den nådefulla välgöraren låter sig nedstiga till människan är det för hennes frälsnings skull, en del i Guds kreativa försoningsplan, fortsätter han. Enligt Yogananda hade Moses bringat lagen från Gud till människan. Yogananda menar att genom Jesus påmindes världen om Guds barmhärtighet, människor rädda för sin Skapare så som en Gud full av vredes dom. Därför undervisade Jesus att den Absoluta är också en personlig Gud vilken kan appelleras i bön och vilken svarar som en älskande himmelsk Fader (Joh 4:24, Matt 6:9–13). Han menar att den betonande den skoningslösa rättvisa som konsekvent drabbar det han kallar uppsåtlig tanklöshet. Försoning genom Guds tillkännagivande är enligt Yogananda det som ger en försvagad dödlig den nödvändiga styrkan att resa sig. Detta för att kunna övervinna de kosmiska lagarnas krafter som denne vänt mot sig själv genom synd, olydigt beteende. Han menar att Guds medlare står med lärjungen och erbjuder ett försvar i form av ogenomtränglig visdom. Ibland avledande på sig själv konsekvenser från sådant felaktigt beteende, tagande på sig andras synd (Yogananda, s. 108–110).

Det var enligt Yogananda genom sin oskuld, ödmjukhet och lojalitet, genom att ge sitt liv exemplifierade kärlekens kraft som Jesus var ”Guds lamm”. Yogananda menar att en mästare som realiserat Gud kan genom Guds vilja ta på sig en del av en lärjunges bördor. Men det är förutsatt att lärjungen själv försöker samarbeta och förbättra sig genom egen

andlig ansträngning. Enligt Yogananda exemplifierade Jesus Guds kärlek genom att av egen vilja ge sitt liv på korset för andras synders skull. Han menar att därigenom tog Jesus på sig både sina lärjungars och massornas synder, deras karmaskulder. Men enligt Yogananda är det ett falskt hopp att tro att det som Jesus gjorde då friställer någon från att göra egna andliga ansträngningar. Han menar att det primära offret Jesus demonstrerade för alla kommande tider var ett exempel på andlig visdomskraft framför ignorans och brutalt förtryckande kraft. Med kärlekens kraft besegrade Jesu gudomliga utlåtande att älska din fiende hela det romerska riket och dess våld. Således menar han att Jesus manifesterade Guds medkännande kärlek över ondska, förlåtelse framför hämnd. Jesus var ljuset som övervann mörkret, andlighetens lammoffer på sanningens altare, fortsätter Yogananda (Yogananda, s. 112–113).

Yogananda menar att för att förstå en gudsinkarnations magnitud, är det nödvändigt att förstå medvetandets källa och natur vilket inkarneras i avataren. De som förenar sitt medvetande med Gud känner både Andens transcendenta och immanenta natur. Enligt Yogananda talade Jesus om sitt medvetande när han proklamerade: ”Jag och min Fader är ett” (Joh 10:30) och ”Jag är i Fadern, och Fadern i mig” (Joh 14:11) Han menar att evangelisten Johannes positionerar sig i inledningen av evangeliet i en dubbeltydig referens till Jesu inkarnation (Joh 1:1–18). Enligt Yogananda är det gudomligheten av Kristi tillstånd hos Jesus så som analog med Guds Universella Kristimanifestation som Johannes beskriver. Yogananda menar att vid skapelsens födelse framträder den som Guds intelligens och Guds kreativa vibration, Sonen och den Helige Anden. Enligt Yogananda är således Gud treenig manifesterande skapelsen. Vidare menar han att detta är ett språkbruk karakteristisk för indiska skrifter. I Indien gör lärjungar ingen differentiering mellan Guds gudomlighet i en avatars mikrokosmos och Guds gudomlighet immanent i makrokosmos universella uttryck. Yogananda menar att Johannes på samma sätt talar Johannes allegoriskt om Kristus i Jesus så som den samme som Kristusmanifestation i ändlösa universum, Guds närvaro i skapelsen, Sonen. Enligt Yogananda är den senare varande den huvudsakliga avsikten i dessa verser (Yogananda, s. 15–17).

Vi kan härigenom konstatera att Yogananda intar en helt annan utgångspunkt är den traditionella tolkningen av Johannesevangeliets inledande verser. Den menar att dessa verser bör läsas utifrån det syfte Johannes proklamerar i evangeliets slut. Det vill säga för att den som läser evangeliet ”skall tro att Jesus är Messias, Guds son, och för att ni genom att tro skall ha evigt liv” (Joh 20:31). Emedan Yogananda utgår ifrån prologens skapelseberättelse, dess kosmologi, som utgångspunkt för att förstå Guds inkarnation i Jesus Kristus.

Vi kan säga att själva uppfattningen att Jesus av Nasaret, han som kom att kallas Kristus, kan frälsa människan utgör grunden för kristen teologi. Kärnan i det traditionella kristna budskapet är att mänskligheten befinner sig i ett dödligt tillstånd bortvänd från Gud. Av nåd försonar Gud henne från denna synd genom Kristus och gör henne därigenom delaktig i den gudomliga naturen. I Johannesevangeliets slutord beskriver författaren att syftet med att berätta om Jesus är ”för att ni skall tro att han är Messias, Guds son, och för att ni genom att tro skall ha liv i hans namn” (Joh 20:31). Gud Skaparen äger makten över liv och död, därför kan den sanna frälsningen bara komma från Gud. Men eftersom det är människans kamp mot ondskan måste denna kamp utkämpas av en människa i den mänskliga tillvaron. För människans frälsnings skull lät sig Gud Fadern därför födas som människan Jesus Kristus, Sonen. Det är Guds inkarnation, Gud [Ordet] blir kött (Joh 1:14). Därigenom kan man säga att den kristna inkarnationsläran inte helt går att separera från frälsningsläran. Jesus föddes av den orörda jungfrun Maria och avlades av den Helige Anden (Matt 1:18). Jesus var därför friställd från den syndiga mänskliga arvsmassan, således av Guds natur därför Gud. Men född av människa också människa, således sann Gud och sann människa. För att bevara kontinuiteten mellan Gud Fadern som skapar och Sonen som frälser, den nya skapelsen, är således svaret enligt den traditionella kristna läran att Kristus måste vara både Gud och människa för att kunna frälsa människan. För att bevara en absolut monoteistisk lära måste Fadern och den Helige Anden vara en Gud, tre personer i ett Gudanatur. Det kan därför sägas att i kristologin förenas teologi, antropologi och soteriologi ouplösligt.

Enligt Yogananda är den kristna treenighetsläran i relation till det brukliga konceptet av Jesu inkarnation är helt oförklarligt utan att separera på kroppen Jesus och förmedlaren Jesus i vilken den enfödde Sonen, Kristi Medvetande, var manifesterad. Yogananda menar att Jesus gör själv en sådan distinktion. När han talar om sin kropp gör han det så som människosonen. Guds son använder han när han talar om sin själ, vilken inte var begränsad till kroppen utan var en med den enfödde Kristi Medvetande närvarande i hela skapelsen. Enligt Yogananda kan inte Gud ha varit partisk när skapande Jesus som en Kristus medan alla andra som andligt verkningslösa dödliga varelser. Han menar att Gudomligt importerade Jesusar kan bli gjorda i tusentals av Gud, varande predestinerade skulle de naturligt uppföra sig på jorden som Kristusar. Sådana Kristusar kunde knappast vara idealet för dödliga strävande med alla sina svagheter, en sådan frälsare skulle inte vara verksam fortsätter han. Enligt Yogananda behövde Jesus bli Kristus genom sin självgärning och övervinna frestelser och genom riktigt använd Gudagiven fri vilja, passerande mängder med

inkarnationer. Han menar att annars skulle Jesu offer av sitt liv vara obetydligt. Jesus manifesterande visdom och kraft genom Gudskommunion sprungen ur intensiv hängivelse och meditation, därigenom kunde hans exempel frambringa hopp om frälsning fortsätter Yogananda (Yogananda, s. 14–17).

Johannes skriver: ”Så älskade Gud världen, att Han gav den Hans enfödde Son” (Joh 3:16). Enligt Yogananda betyder det att Gud vill försona världen. Gud Fadern förblev transcendent, dold bortom den skapade världen vilken utgick från Guds Varande. Men Gud hemlighöll sig själv så som Sonen, Kristi Intelligens, immanent i all materia och i alla levande varelser. Detta för att Gud skulle kunna bringa allt liv och alla ting tillbaka till Han som är alltings källa och alltings mål. Utan denna Guds närvaro allestädes genomsyrande skapelsen skulle människan vara berövad Gudomlig undsättning. ”Men åt dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds söner” (Joh 1:12). Yogananda menar att genom det plurala numret i ”Guds söner” visar Johannes distinkt från den undervisning han tog emot från Jesus att det inte var Jesu kropp utan hans tillstånd i Kristi Medvetande som var den enfödde sonen. Vidare menar han att alla som kan klargöra sitt medvetande till att mottaga, eller på ett obehindrat sätt reflektera Guds kraft, kan bli Guds söner. Så som Jesus var kan också andra bli ett med den enfödde reflektionen av Gud immanent i all materia, Sonen, den Universella Kristus. De kan uppstiga till Gud Fadern. Det är enligt Yogananda innebörden av Jesu ord ”Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig” (Joh 14:6). Han menar att det betyder att ingen människa kan nå den transcendentia Fadern bortom skapelsen utan att först stämma in sig själv, det vill säga harmonisera sitt medvetande med Sonen, Kristi Medvetande inom i skapelsen. Den som förmår detta realiserar Gud, det är enligt Yogananda den sanna innebörden av Jesu återkomst (Yogananda, s. 16–18).

3.5. Yoga - Frälsande metodik – enligt Yogananda

Enligt Yogananda har han i sitt uppdrag ålagts att återställa Jesu undervisning till dess ursprungliga innebörd. För sitt uppdrags genomförande har han mottagit mandatet att initiera andra i den metodologi han kallar kriya yoga. Således är förmedlandet av denna metodologi en central orsak till att han skriver sin kommentar till det Nya Testamentet. Vi behöver således undersöka hur Yogananda redogör för yoga. Vi har konstaterat att yoga är en central kunskap behandlande den religiösa riten och praktiken. Yoga som betyder förening, union, inkluderar universella metafysiska kunskaper om livets betingelser och meditationstekniker vilka syftar till att förena den praktiserande yoga, *yogi*, med Gud Skaparen, Evig Sanning. Denna religiösa förenande praktik avser att realisera Gud, utöver lär

känna Gud och förnimma Gud. Yoga innefattar också kroppsövningar. Som vi konstaterat tonar Yogananda ner vikten av dessa. Han menar att de enbart syftar till att ge den utövande en god hållning och därmed uthållighet i sin meditation.

Enligt Yogananda innebär frälsning en människas fullkomliga förening med Gud, vilken kräver en fullständig befrielse från materiella begär och konsekvenser från egna handlingar. Hon är då fri från att tvingas att återfödas till människa och döden, födelsens hjul. Teoretiskt sett kan en människa nå frälsning genom att följa sanningen, men det kräver väldigt många plågsamma återkommande fysiska liv som människa menar han. Enligt Yogananda är Gud skaparen Kärlek och som Fader vill Han inte se sina barn lida, Gud vill att vi blir frälsta i det nuvarande livet. Han menar att Gud svarar av nåd när en människa är väldigt ivrig att veta Sanning, att känna Gud. Då sänder Gud till den personen en frälsande agent, en mästare som till fullo realiserat Gud. Genom mästarsens hengivelse och realisation planterar Gud så Hans kärlek i den personens hjärta. Därigenom uppenbaras Han som är Ewig Sanning för den människan i henne. För att realisera Sanning måste en människa förena sig själv med Gud vilket mästaren kan erbjuda en metodologi innefattande: bot, djupgående studier och meditation. Denna metodologi är enligt Yogananda densamma i alla religioner, den enda vägen till Gudsförening. Genom att människan följer sin mästars undervisning praktiserande den Gudsförenande metoden kan hon påskynda sin frälsning, en helgelsens väg. Således menar Yogananda att kriya yoga är en universell frälsande metodologi (Yogananda, s. 116–118).

Enligt Yogananda praktiserade Gamla Testamentets profeter (Jes 35:8–10) liksom Jesus Kristus som säger ”jag och Fadern är ett” (Joh 10:30) metodisk förening av jaget med Gud, yoga (Luk 5:16, Joh 12:36). Han menar att denna universella metafysiska religionspraktik undervisade Jesus sina lärjungar, ett återkommande tema i det Nya Testamentet. Vidare menar han att detta framträder med en grundläggande förståelse för yogans metafysik. Jesus säger: ”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt” (Matt 11:29). Enligt Yogananda säger Jesus här att vi skall komma till honom, vi skall harmonisera vårt medvetande med hans Kristi Medvetande genom att steg för steg följa självdisciplinens metoder. Enligt Yogananda är det grekiska ordet ζυγός (ok, börda eller våg, yoke på engelska) etymologiskt släkt med sanskrittermen yoga, från sanskritroten *yuj*, vilken signalerar förening. Han menar att här lovar Jesus att Guds transcendens, Fadern, uppenbaras för den som genom att ta upp den ”lätta bördan”, det vill säga den andliga disciplinens metod, yoga. Vidare menar han att ”kom till mig” betyder

att förena det egna medvetandet med Guds immanens, Sonen, Kristi Medvetande, för att uppnå Gudsperception. Det innebär direkt perceptionen av sanning lättad från det materiella sinnelagets börda, den tunga ondskan. Enligt Yogananda kommer den som innehar denna visdom, den intuitiva realisationen om Guds transcendenta och immanenta natur, att undgå ondskan. Detta genom att utföra yoga ”som är skonsamt”, det är en börda lätt att bära i det svåra livet fortsätter han (Yogananda, s. 803–805).

Enligt Yogananda reverserar den mediterande människan sitt utåt riktade medvetande och sin livsenergi. Den har ”stigit ned från himlen”, från Ande till materia, genom människans ryggrad ut i hennes fem fysiska sinnen. Han menar att det innebär att omvända medvetandet och livsenergin åter in i och upp längs med ryggraden upp genom huvudet, *den tusenstrålande lotusblomman*. Då kan hon expandera sitt medvetande, det expanderar från materiellt till andligt. Hon kan därigenom aktivera det sjätte intuitionens sinne och har då ”stigit upp till himlen” (Joh 3:13). Därigenom har hennes andliga öga öppnats, det tredje ögat, hennes öga blir då ett (Matt 6:22). Enligt Yogananda uppstiger hon då i den extatiska meditationen till himlen, hon blir pånyttfödd och ser Guds rike (Joh 3:3). Han menar att i detta tillstånd är hennes impulser från de fysiska sinnena tystade, de rastlösa tankarna stillade där inga mänskliga begär kan göra intrång. Enligt Yogananda är det som Paulus påvisar när han dör dagligen (1 Kor 15:31). Där möter hon den Universella Kristus, Guds Son, Kristi Medvetande immanent i all skapelse. I detta medvetandetillstånd kan hon möta Gud som är stillheten (Ps. 46:10), där realiseras Gud. Yogananda menar att när Johannes döparen citerar profeten Jesaja (Jes 40:3), är det från detta andligt upphöjda medvetandetillstånd som är den sanna ”vildmarken” de båda ropar ifrån till folket. De har nått dit genom att i metodisk meditation gjort ”vägen rak för Herren” (Joh 1:23). Det vill säga de har medelst yoga reverserat medvetandet och livsenergin nedstigande genom ryggradens sju cerebrospinala centrum (Upp 1:19-20, 5:1–2). Därigenom har deras medvetande och livsenergi stigit upp genom ryggradens ”väg” och således öppnat det andliga ögat ”för Herren”. Då kunde Gud, ”som är Ande” (Joh 4:24), ”komma ned som en duva” (Joh 1:32). Enligt Yogananda kallas denna livsenergi *kundalini* lokaliserad i ryggradens bas, den representeras i Indiens läror av en orm. Jesus hänvisar i sitt samtal med Nikodemus till när Gud talade till Moses i vildmarken och han lyfte upp ormen ”förvandlades den till en stav i hans hand” (Joh 3:13-15), Ex 4:2–4). Yogananda menar att stav är här en symbol för ryggraden. Att lyfta upp ormkraften innebär att höja medvetandet upp längs ryggraden från materiell kroppsmedvetenhet till Gudsmedvetenhet, absolut koncentration, samadhi (Yogananda, s 259–269).

Enligt Yogananda betyder den raka vägen Johannes döparen talar om också sanningens väg, enligt Yogananda. En själ kan i sig nå Gud enbart genom att följa sanningens väg, raka vägen bort från ignorans. Dock är det en synnerligen lång och svårnavigerad väg att följa bland världens alla religiösa uttryck och intellektuella teologiska argument. Han menar att andlig sanning och visdom kan bara återfinnas i den inre stillhetens vildmark. Enligt Yogananda återfinns den sanna religionen inom i självet stillhets grotta, i själens andliga öga. Där kan alla ens religiösa frågor få ett svar i sanning. Han menar att Jesus hänvisar till denna princip när han säger: ”hjälparen, den heliga anden som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt” (Joh 14:6). Dit kan en lärjunge nå med hjälp av meditationsteknik given från en av Gud vigd mästare menar Yogananda. Jesus säger ”jag är i Fadern och Fadern i mig” (Joh 14:11). Enligt Yogananda betyder att den hängivne lärjungen kan således genom enträgen meditation harmonisera hela sitt medvetande med Gud immanent i all skapelse och därigenom med Gud transcendent. Han menar att detta sker när det mänskliga intellektet avsäger sig sina begränsningar och själens allestädes vetande intuition harmoniseras med det Kosmiska Intellektet, Gud Fadern. När detta tillstånd av varande ett med all skapelse stabiliserats i henne realiserar hon närvaron av det immanenta Kristi Medvetande fortsätter han. Enligt Yogananda blir lärjungen därigenom Kristuslik, hennes medvetande upplever Gud inom, förmedlaren av hennes expanderade Själv. Han menar att det är Kristi återkomst, den realiserade närvaron av Kristi Medvetande inom henne (Matt 5:30-31). Yogananda menar att hon som Jesus säga: ”jag och Fadern är ett” (Joh 10:30) (Yogananda, s. 117–122).

Vi frågar då om yoga är en ren gärningslära, är frälsning något man förvärvar? Nej säger Yogananda. Guds ljus skiner jämligt i alla, men på grund av vilseledande ignorans tar alla inte emot, reflekterar, det lika. Enligt Yogananda skriver Johannes att alla kan bli så som Kristus, var och en som klargör hennes medvetande genom ett moraliskt och andligt liv, och i synnerhet genom meditationens renande i vilken rudimentär mortalitet är sublimerad in i själens odödliga perfektion. Att vara en Guds son är inte något man måste förvärva: snarare, man måste endast ta emot Hans ljus och realisera Gud har redan tilldelats henne, vid hennes allra början, den välsignade statusen (Joh 1:12-13). Tron måste föregå handlingen emedan tron måste omsättas i hängiven handling. Enligt Yogananda är således tron på frälsning genom Jesus Kristus att taga emot Gud vars frälsande handling föregått den troende (Yogananda, s. 25–26).

Således kan vi konstatera att Yoganandas uppdrag att återställa Jesu Kristi lära innebär att påvisa hur Jesus, och profeterna, praktiserade metodisk förening med Gud, yoga. Kriya är således en specifik metodologi av religiösa praktiker vars mål är att utövaren förenas

med Gud vilken återupplivades av Babaji och Kristus. Därigenom återfördes till den kristna läran och i Yoganandas bakgrund fanns förutsättningar för detta uppdrags genomförande.

4.1. Avslutande diskussion

Det kristna budskapet kan sammanfattas med att Gud frälser människan genom Jesus Kristus. Detta instämmer Yogananda med. För att undersöka hur det går till måste man ta reda på vad en människa är för slags varelse. Utifrån förevarande studies begränsade omfång kan vi inte undersöka hur Yogananda redogör för vad en människa är, hans antropologi. För att undersöka hur Yogananda ser på människan och det mänskliga livets förutsättning fodras också som vi konstaterat en undersökning avseende hur Yogananda redogör för kosmologi, hur skapelsens betingelse är sammansatt. Vi har konstaterat att enligt Yogananda blir Gud treenig när Han skapade världen, manifesterade skapelsen. Vi behöver därför undersöka vad treenighetslära är enligt Yogananda. Vidare har vi konstaterat att Yogananda anser att Djävulen har en självständig aktiv roll i skapelsen och har framkallat människans fallna tillstånd. Vi behöver därför också undersöka hur Yogananda ser på Djävulens roll i skapelsen. För att kunna dra någon slutsats om rimligheten i Yoganandas tolkning av det Nya Testamentet är det därför min bedömning att det är nödvändigt för att bilda en djupare uppfattning om hans syn på relationen mellan hinduism och kristenhet. För det behöver man därför undersöka:

Vem är Gud i relation till skapelsen enligt Yogananda?

Vad är treenighetslära enligt Yogananda?

Hur redogör Yogananda för kosmologi, hur är skapelsen sammansatt?

Vad är en människa och vad innebär hennes fallna tillstånd enligt Yogananda?

Vilken är Djävulens roll i skapelsen enligt Yogananda?

Därigenom kan man sedan undersöka hur Yogananda tolkar människans förutsättning till frälsning genom Jesus Kristus. Den kristna traditionen säger med emfas att det Nya Testamentet omvittnar hur Gud sluter det nya förbundet med människan om hennes frälsning genom Jesu försonande handling. Som vi konstaterat instämmer Yogananda i detta. Men enligt Yogananda omintetgör den traditionella inkarnationsläran Guds frälsning genom Jesus Kristus. Därför att den är odelbart sammankopplad med dess soteriologi. Det vill säga den säger att frälsaren Jesus från Nasaret är synonym med det preexisterande eviga Ordet som är Guds skapelseagent, Gud själv. Yogananda menar att om Gud själv blir en människokopia kan han inte tjäna som Guds agent och uppfylla Guds frälsningsplan. Enligt

Yogananda måste en av Gud utsänd frälsare själv ha uppnått fullkomlighet genom att genomleva en myriad med inkarnationer. Därför att en frälsande agent tjänar som en gudomlig förebild för andra människosyskon och för att kunna vara det behöver denna frälsare vara en människa som återupprättat sin sanna Gudsavbild, uppnått gudomlighet. Annars är frestelser och lidanden inte något som bekommer. Om en medmänniska inte kan identifiera med sin förebild kan hon omöjligt inspireras till omvändelse tillbaka till Gud menar Yogananda. Detta menar Yogananda dessutom medför att i ljuset av den traditionella kristna inkarnationsläran förbunden med des soteriologi blir därigenom läran om Guds treenighet obegriplig. För att ta ställning till rimligheten i Yoganandas tolkning av det Nya Testamentet behöver därför vidare undersöka:

Vad betyder inkarnationen Ordet blir kött enligt Yogananda?

Vilka stöd för läran om reinkarnation finner Yogananda i det Nya Testamentet?

Vad är enligt traditionell kristen lära kravet för frälsning, evigt liv?

Hur förklarar kristen lära vad som händer med en människa när hon dör?

Vi har konstaterat att den indiska civilisationen kan anses vara den kultur har den äldsta historian som har en bärande kontinuitet till nutid. Vi har också konstaterat hur den indiska kulturen haft handels- och idéutbyte med de angränsande förhistoriska civilisationerna Mesopotamien och Egypten. Som konstaterat är det därför möjligt att de till Indien närliggande regionerna varit mottagliga för hinduistisk idéföreställning. Det israelitiska folket dels havande sin bakgrund i Mesopotamien och senare befunnit sig där i exil under det dåvarande Persiska riket. Dels också genom konstaterat handelsutbyte med Indien i och från Palestina. De bör därför betraktas så som havande varit föremål för exponering av hinduistisk idéföreställning. Eftersom Jesus var av judisk härkomst och tradition vill jag därför mena att för att undersöka rimligheten i Yoganandas tolkning av det Nya Testamentet är det av vidare värde att undersöka:

Hur ser judisk och kristen tolkningstradition på relationen till hinduismen?

Hur ser judisk tradition på läran om reinkarnation?

5. Sammanfattning

I denna litteraturstudie har jag undersökt vad som händer med den kristna läran när en hindu tolkar Bibelns texter. I min undersökning har jag kommit fram till en rad frågor som behöver undersökas för att ta ställning till rimligheten i Yoganandas tolkning av det Nya Testamentet. Jag har gjort det genom att undersöka författaren Paramahansa Yoganandas

kommentar av det Nya Testamentet. Jag har undersökt detta mot bakgrund till varför författaren Yogananda varande hindu skriver en kommentar till den kristna Bibeln. Det har jag gjort mot antagandet att orsaken till att författaren skriver något kommer att åskådliggöra vad författaren avser förmedla. Därigenom har jag undersökt orsaken till att författaren Yogananda varande hindu skriver en kommentar till det Nya Testamentet för att besvara denna studies frågeställning. Detta har också utgjort denna studies avgränsade undersökningsområde. Vidare har jag inte dragit några slutsatser om rimligheten i författaren Yoganandas tolkning. Utifrån denna studies begränsade omfattning har jag inte heller gjort någon jämförelse med kristen tradition.

I studien har Yogananda identifierats som en missionerande guru och neo-hinduistisk reformator. Dessa kännetecknas av ett universellt anspråk med en teologisk betoning att alla religioner rymms i det hinduistiska filosofiska systemet vedanta, det vill säga alla religioner leder till samma Gud. Vidare kännetecknas de av en uppfattning att den enskilde människan når frälsning genom yoga-askes samt en kritisk inställning mot den hinduistiska brahmanska prästerskapets teologi. Vidare har jag påvisat att Yogananda kan betraktas som en religiös auktoritet. Detta mot bakgrund av ett stort inflytande främst över det religiösa livet i USA och Indien. Där har han grundat religiösa organisationer, Self-Realization Fellowship respektive Yogoda Satsang Society. Mot bakgrund av att han därför kan anses vara en stark röst anser jag det värdefullt att vidare undersöka rimligheten i hans tolkning.

I denna studie har jag konstaterat att när hindun Yogananda tolkar det Nya Testamentet förs dess budskap in i en uråldrig idéhistorisk kontinuitet och mångfald av religiösa traditioner i Sydasien. Enligt Yoganandas tolkning av indisk religiositet låter sig Gud av nåd återkommande nedstiga till människan för hennes frälsnings skull. Därigenom kan hon få tillgång till världen så som den verkligen är, Sanningen, och befrias från reinkarnationens dödliga fångenskap. Detta gör Gud enligt Yogananda genom redan fullständigt frälsta personer som av fri vilja låter sig nedstiga till människan, de kallas purna avatar vilket han menar är ytterst sällsynt. Mer frekvent är de Gudsnedstigningarna i delvis frälsta personer som fortfarande är bundna genom karma att återfödas, dessa menar Yogananda att skrifterna kallar profeter, dessa Gudsnedstigningar är enligt Yogananda en khanda avatar. Därigenom inkarneras Gud i en avatar. Jag har visat i studien att när Yogananda tolkar det Nya Testamentet identifierar han Jesus Kristus som en avatar, en Gudsnedstigning bland flera. Yogananda identifierar Jesus Kristus som en fullständigt frälst person, en ytterst sällsynt Gudsnedstigning. Yogananda anser att Jesus Kristus är vår tids

stora Gudsinkarnation i västvärlden jämställd med Bhagavan Krishna, vilken han anser vara vår tids stora Gudsinkarnation i öst.

Vidare har jag visat i studien att Yogananda anser den kristna Bibeln vara jämställd med Bhagavad Gita så som komplett formulerande de yttersta sanningarna och de eviga principerna. Således sammanför Yogananda det Nya Testamentet med och infogar det i ljuset av det han menar är den eviga sanningens förkunnelse, Sanathana dharma. Det vill säga den uråldriga vediska visdomens tolkningstraditioner. Vidare har jag visat att Yogananda anser att all sann helig skrift är förmedlare av den eviga sanningens förkunnelse, han respekterar samtliga världsreligionernas skrifter som sådana förmedlare. Således sammanför och jämställer Yogananda det Nya Testamentets lära med samtliga världsreligioners lära förmedlande den enda Sanningen. Men Yogananda gör en distinkt åtskillnad mellan yttre och inre kunskap, tolkning och princip, form och sanning. Därför att han menar att all kunskap som tolkas formas till höljen som innesluter de eviga sanningarna. Dessa höljen är tolkningar beroende av tid och plats som kan anta olika form emedan de formulerar samma sanning. Således menar Yogananda att dessa skal måste avlägsnas för att nå den sanna läran. Yogananda menar att all sann religion till sin essens fastslår samma sanning, samma metod och samma Mål. Gud har många namn men inget namn kan fånga Honom som är Ewig Ande. Dock är en lärjunge är ömsesidigt lojal med en mästare och dennes undervisning. Enligt Yogananda kan den Gudssökande inte gå från lära till lära. Därigenom kan vi kalla Yogananda för en ”essenssynkretist”, det vill säga han förespråkar att alla sanna religioner till sin essens påvisar och leder människor till förening med Gud. Således när Yogananda tolkar det Nya Testamentet infogas budskapet om Jesus från Nasaret i ljuset av Ewig Sanning.

För att besvara frågeställningen för denna studie har jag undersökt vad som händer när Yogananda tolkar det Nya Testamentet mot bakgrund till varför han varande hindu väljer att tolka de kristna skrifterna. Jag har visat att Yogananda anser att han skriver sin kommentar på Jesu Kristi uppdrag för att återställa den kristna läran till dess ursprungliga undervisningens avsedda innebörd och därigenom ge till världen en sann tolkning av Jesu förkunnelse. Uppdraget innefattade att undervisa Jesu Kristi undervisning enligt Bibeln jämsides med Bhagavan Krishnas undervisning enligt Bhagavad gita för att påvisa den enhetliga sanningen mellan all religion. Således är det kortfattade svaret enligt Yogananda på denna studies frågeställning att den kristna läran återställs till det Jesus Kristus faktiskt förmedlade i sin mission vilket Yogananda menar innebär att den till sin essens är den samma som yogafilosofin och vice versa.

I denna studie har det framkommit att när Yogananda tolkar den kristna läran innebär den kristna religionen att erfara evig sanning, realisera Gud. Kristen lära är sanning, som Yogananda menar är den enda religionen. Religionens uppgift är således att förvalta yttre former som tillhandahåller vägen till den inneboende sanningen. Det påvisar Yogananda i sin tolkning genom att villkorlöst betona de esoteriska lärorerna genom en tydlig distinktion gentemot exoteriska läror. De exoteriska lärorerna menar han utgör former, yttre skal av dogmatism och sekteristisk trosbekännelse vilket han menar belagt Kristi lära med hinder som undanhåller frälsning. Det skedde enligt Yogananda när kristenheten förflyttades från sin ursprungliga orientaliska kulturella kontext till västvärldens kultur. Det var på bekostnad av de esoteriska lärorerna, de läror som han menar leder till faktisk Gudsperception. De esoteriska lärorerna är de som enligt Yogananda förmedlar den frälsande metodiken vilken möjliggör att människor kan bli frälsta i detta liv. Det var kärnan i Jesu förkunnelse och visdomsmanifestation menar Yogananda. Kärnan i Jesu unika liv var hans kärleksmanifestation påvisande hur Gud är med människorna och hur Gud vill att människorna vänder sig till Honom. Gud är den himmelske Fadern som är en barmhärtig Gud och förlåter människors synder.

I studien har jag visat att när Yogananda friställer den kristna läran från exoteriska läror infogas den också historiskt i en orientalisk och indisk kontext. Yogananda betonar Jesu förbundenhet med den orientaliska och indiska religiositeten och kulturen. För detta har jag i studien visat historieforskning som tillåter. För att kunna göra en sann tolkning av Jesu undervisning måste Jesus förstås som en oriental menar Yogananda. Detta framträder enligt Yogananda med en orientalisk förförståelse, i synnerhet med en hinduistisk sådan. Enligt Yogananda återfinns den indiska religiositetens frälsande visdom i de esoteriska lärorerna. Där finns kunskapen bevarad om de eviga sanningarna, de eviga rättfärdighetsprinciperna. Men även dessa har skal, detta genom att de är bevarade i inneslutande form. Därför måste även dessa lärors tolkning göras med en kritisk granskning för att nå insikt om evig sanning, det sker i det andliga laboratoriet i Gudsperception.

Vidare erhöll Yogananda genom sin initiering en andlig metodologi, kriya yoga, en religionspraktik vilken han beskriver så som frälsande. Enligt Yogananda var den metodologin initierad av Jesus och genom sin sändning erhöll han det heliga mandatet att själv initiera egna lärjungar. Därigenom har jag dragit slutsatsen att Yoganandas uppdrag att återställa den kristna läran innebar att återinföra en andlig metodologi praktiserad av Jesus. Jag har därför avgränsat min undersökning till hur Yogananda redogör för yoga i relation till

Jesu förkunnelse. Jag har i studien visat att Yogananda finner ett brett stöd för yoga i det Nya Testamentet. Jag tar dock inte ställning till rimligheten i hans tolkning.

Den stora skillnaden jag konstaterat gentemot traditionell kristen lära är att enligt Yogananda fastslår det Nya Testamentet reinkarnationsläran. Yogananda fastslår också att Jesus själv måste ha gått igenom mängder av inkarnationer för att kunna födas fullkomlig. Jag har i studien argumenterat för att detta är ett viktigt undersökningsområde och underlag för fortsatta studier av Yoganandas skapelseteologi samt antropologi.

Jag har vidare visat att titeln på Yoganandas kommentar indikerar att Jesu återkomst har en signifikativ innebörd. Han menar att det inte är en framtida historisk kollektiv händelse. Enligt Yogananda är en människas medvetande förmedlaren till Gudskommunion. Hon är unik som Guds sanna avbild, emedan Guds medvetande som bor immanent i hennes själ, själen, bor också i alla liv. Det är den enfödde Sonen. Bara en människa har medvetandeförmågan att nå Gudskommunion, därför är hon Guds sanna avbild. Enligt Yogananda innebär Jesu Kristi återkomst att när en människa nått ett medvetandetillstånd av varande ett med all skapelse då upplever hon den realiserade närvaron av den universella Kristus, Sonen, Guds medvetande närvarande immanent i skapelsen. När så det tillståndet över tid stabiliserats permanent i henne då realiserar hon den i all skapelse immanenta Kristi Medvetande, Sonen. Därigenom blir lärjungen själv Kristuslik, hon är frälst. Då upplever hon i sitt medvetande, förmedlaren av hennes expanderade Själ. Det är Kristi återkomst enligt Yogananda.

6. Litteraturförteckning:

Primärlitteratur:

Yogananda, Paramahansa. *The Second Coming of Christ: The Resurrection of the Christ Within You Vol 1&2*. Los Angeles: Self-Realization Fellowship, 2005.

Sekundärlitteratur:

Brueggemann, Walter. *Theology of the Old Testament: testimony, dispute, advocacy*. Minneapolis: Augsburg Fortress, 1997.

Heikel, Ivar & Fridrichsen, Anton. *Grekisk-Svensk Ordbok: Till Nya Testamentet och de Apostoliska Fäderna*. Uppsala: Bibelakademiförlaget, 2013.

Heras, Henry. *The Story of the Magi*. Bombay: Society of St. Paul, 1954.

Matera, Frank J. *New Testament Theology: Exploring Diversity and Unity*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2007.

- Matthews, Victor H. & Moyer, James C. *The Old Testament: Text and Context*. Grand Rapids: Baker Academic, 2012.
- Nationalencyklopedin. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/religion> (accessed June 6, 2023).
- Nestle, Eberhard och Erwin. Aland, Kurt och Barbara. *Novum Testamentum Graece* 28 uppl. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.
- Neumann, David James. *Yogi Evangelist: Swami Yogananda's Mission to Modern America*. Order No. 10820569, University of Southern California, 2016, <https://www.proquest.com/dissertations-theses/yogi-evangelist-swami-yoganandas-mission-modern/docview/2059228759/se-2> (accessed October 13, 2022).
- Noll, Mark, A. *The work we have to do: A History of Protestants in America*. New York: Oxford University Press Inc, 2002.
- Ratzinger, Joseph. *Introduktion till kristendomen*. Stockholm: Veritas förlag, 2018.
- Singhal, D.P. *India and World Civilization: Vol 1*. London: Sidgwick & Jackson, 1972.
- Yuktswar, Swami Sri. *The Holy Science*. Los Angeles: Self-Realization Fellowship, 2013.